

Naujienų Antroji Dalis

NR. 489

CHICAGO LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XV METAI

J. JAŠINSKAS

SPAUDOS PABIROS

Donėlaitiškas pasveikinimas
 Jau saulelė vėl atvėsdama
 gaivino svieta
 Ir šutros baidios triusus
 pargriaudama juokės;
 Karščių pramonės su drėgme
 sklaidytis pagavo
 Ir siautojės tvaik's visur į
 vėsą pavirto.
 Tad būki sveiks, žmogau,
 šią vasarą išpakutavojės
 Ir "kudašių" savo per
 baisesius karščius ištempęs.
 Ir Jūs visi spaudos rašeivos,
 kaip pilkosios bitelės,
 darbštūs,
 Už vis labiau būk sveiks
 Redaktoriau išverminga-
 sis!..
 Štai, pabirinkis niekings,
 ramiai išsidribojęs,
 Vėl graužti Jus, kaip kandis
 įkyri, iš naujo išsižiojo...

Taip, karščių kaip nebūta. Is kas dabar tikės, kad jie iš mūsų niekingo kūno visą drėgmę išgarinti buvo pasišovę? Visokios keistenybės vyksta ne tik žmonių tarpe, bet ir mūsų močiutėje gamtoje: po nežmoniškų karščių dabar, štai, turi dairytis, kur šiltesnę vietelę pagauti. Taip ir mėto mus tie gamtos prajovai nuo vienos pakrausės į kitą. Tų karščių, drėgme persisunkusių metu ne kartą galvojau: kaipgi tie spaudos žmonės ir pats Redaktorius begali išverti? Nes laikraštis nė vieną dieną nesustojo ir kas kart reguliariai mus lankė. Jie, tie spaudos gamintojai, tur būt, turi moderniškausius vėsinimo įtaisymus arba tiesiog, gamtos apdovanoti kokia nors paprastiems žmonėms nežinoma, prieškarštine imuniteto savybe. Taip galvodamas kartą, grįždamas iš naktinės pamainos, tyčia užsukau į So. Bostone išeinančio savaitraščio Keleivio redakciją.

Ar dar jūs neiškepėte — klausiu redaktorių J. Sondą.
 — Ne, naujo dar neiškepėme. Šis yra naujausias, — atsakė rodydamas į naujai išėjusio Keleivio čia pat sukrautą kupetą.

— Aš ne apie jį, bet apie jus pačius teiraujuosi, — atsakiau dairydamasis bene pamatysiu vėsintuvo ar kitos šaldymo priemonės. Nieko nėra. Patalpos vienaaukštės, pridengtos smala aplietu stogu. O smala karšti dar labiau didina. Bet žmonės, nebedami viso to, dirba išsijuosę, nežiūrėdami čiuurkšle varvančio prakaito, kad skaitytojai laikų gautų naujausias žinias. Neabejoju, jog ir "Naujienų" pa-

dangėje panaši padėtis yra buvusi. Todėl ir priėjau išvados: redaktoriai ir jų nuolatiniai bendradarbiai turi gi turėti kokį nors imunitetą prieš visokias gamtos negandas bei visokius prajovus. Tad, dar kartą būkite pasveikinti lietuviškos spaudos darbuotojai ir neišsenkama energija bei pasišventimas niekada teneišgaruoja iš Jūsų krūtinėlių!..

Pavėluotas tostas

Dideli žmones (ne ūgiu) yra kuklūs. Ir mes, ciliniai ke liautojai, naudodamiesi jų turimomis vertybėmis, ne kartą visai juos pamirštame. Atrodo, taip ir turi būti. Antai, kiekvieno šeštadienio Naujienų priedo numeryje skaitome Dienų skeveldras. Kas jas rašo? Ir keli? Dešimt, dvidešimt ar daugiau asmenų? Nes tokios jos šakotos, įdomios ir įvairios. Vienas asmuo, sakote. Ne, negali būti!.. Taip, vienas toks iš mūsų — lietuvių tarpo; kažin kur Nebras-koje-Omahoje fabrike sau kasdieninę duoną užsidirbęs kuklus vyras Jeronimas Cicėnas. Ir jeigu kada nors Dienų Skeveldrų nerasciau minėtame šeštadieniniame priede, kaip skaitytojas, jausčiausi laikas pavadžius žirgo su trimis kojomis.

Per pačius pasiučiausius praėjusius vasaros karščius Naujienų šeštadieniniame priede nr. 473 (1959) liepos mėnesio 18 d.) pirmame puslapyje buvo du rašiniai: Dienų Skeveldros ir Amžinas Draugas. Iš jų abiejų galime sužinoti, kas, kaip, kada ir kur Jeronimas Cicėnas dirbo, vargo, triūsė ir net kada ir kur jis gimė. Tai buvo Jo 50 metų gimimo sukakties paminėjimui skirti rašiniai. Vienas jo paties, o antrasis skaitytojams visai nežinomo, bet aiškiai spėjamo (Pronskaus?) Juozo. Atseit, Naujienos tą mūsų žurnalistikos milžiną tinkamai paminėjo. Tačiau kituose, kuriuos prenumeruojau, laikraščiuose neįtikau ką nors plačiau apie jį. Gal dėl to, kad jis "ne mūsų žmogus". Draugas tą sukaktį paminėjo labai kukliai, o, sakysime, Dirva, kurioje jo taipgi bendradarbiauta, nė neprasižiojo. Tokia jau mūsų laikraščių etika ir lietuviškas supratimas... Gėdos neturinčius nėra ko gėdinti: tuščios pastangos. Kiekvienas Jeronimo Cicėno rašinys, mano supratimu, yra kartu ir meno kūrinys. (O kas gali tvirtinti, kad

(Tęsinys 3-me psl.)

Dienų Skeveldros

1.
 Praėjusiose "Dienų Skeveldros" minėtą antrą laišką gavau nuo kažkokio Povilo iš Bostono, Mass. Ans rašo:

"Pasakyk, Mylista, ar lenkų laikais Vilniuje bus būta tautininkų ir kitų, katrie nekrikščionys-demokratai?"

Buvo. Kaip nebuvo. Ejo demokratinės kairės (liaudininkų ir socialdemokratų) "Vilniaus žodis", ejo tautininkų "Lietuviškas Baras". Veikė Lietuvių švietimo "Kultūros" Draugija. Ir t. t. ir t. t.

Bič. Povilas iš Bostono nurodė visą eilę "Lietuvių Enciklopedijos" tomų, kur iš tikro, be šv. Kazimiero Draugijos ir "Vilniaus Rytojaus", nieko kito neminima. Štai *Gervėčiai*, VII t., 190—191 psl.; *Mielagėnai*, XVIII t., 366 psl.; *Kaltanėnai*, X t., 351 psl. ir t. t. ir t. t.

Dingos, rašant apie Kaltanėnus nepastebėti mokytojo Aleksandro Karužo ir kaimo pirmūno, "Kultūros" D-jos organizatoriaus ir veikėjo A. Zabarauško (Ažušilio) yra, švelniai tariant, rūsti klaida(?).

A. Zabarauškas (Ažušilis) vertas kuklios eilutės "L. Enciklopedijoje" jau vien dėl šito fakto, kurį "Elta" pranešė 1939. II. 24:

"Iškilmingai atidaryta siaurasis geležinkelis švenčionėliai — Panevėžys". Lenkų kadaise nuimtus bėgius, išardytus tiltus ir jau suartą pylimą nemokamos ir savanoriškos tautos būdu atstatė apylinkiniai kaimai. Iniciatyvą davė ir vadovavo Kaltanėnų viršaitis Ažušilis (Zabarauškas).

Bič. Povilui iš Bostono patariau dėl šitų ir kt. "rikty" pasiteirauti asmeniškai pas "L. E." Redaktorių ir Leidėją. Ar teisingai nurodžiau adresą?!

2.

Ak, tenemano P. T. Redaktoriai ir Leidėjas, kad iškeliant trūkumus neigiama "L. Enciklopedijos" svarba ir vertė, ar pagaliau norima pakenkti, Nieku gyvu. "L. Enciklopedija" yra didysis tremties rūpesčių ir sielvarto, ryžto ir valios dokumentas. Garbė ir šlovė! Betgi norima, kad "Lietuvių Enciklopedijoje" būtų ko mažiau krislių ar netikslumų. Va, tai ir diktuoja žurnalistui atsiliiepti, jei ką netikslu pastebi.

A. J. Greimas stebisi "Darbo" Nr. 2, kodėl į (O. V. de L. Milosz'iaus) paminėjimo (Paryžiuje) organizacinį komitetą nebuvo pakviestas Czesław

Milosz, jo sūnėnas, kuris yra ne tik lietuvių draugas, bet ir Prancūzijoje žinomas rašytojas.

Minimajį mieląjį bič. Czesławą randu "L. E." XVIII t., 478—79 psl. Rašoma:

"Lietuvių k. išėjo M. poezijos rinktinė Epochos sąmoningumo poezija 1955. Išvertė ir suredagavo J. Kėkštus, išleido Literatūros Lankai".

Būtų ne pro šalį pastebėti, kad Cz. Milosz'iaus poezijos yra vertę be kitų, Alb. Žukauskas ir K. Boruta. Tiek to. Bet jau nebeapatogu, kai praleidžiama faktas, kad Cz. Milosz yra vertęs nemaža K. Borutos kūrybos: "Włoczęga" įdėjo "Artojų maišto" vertimą ir kt. smulkesnių eilėraščių. Be to, pats Cz. Milosz į savo "Trzy Zimy" įdėjo keletos eilėraščių vertimą.

Visai atsajai tenka prisipažinti, kad šios, va, pastraipos (žr. t. p., 478 psl.) visai nesu-prantu:

"Tradicijos naujinimo ir komunikatyvumo tendencijos matomos ne tik poetinėje, bet ir prozinėje M. kūryboje. Visuomeninio rūpesčio ir komunikacijos aistros vėdamas, 1954 m. parašė prancūzų kalba dokumentinį istorinės transcendencijos romaną..."

Eriop, kaip į balą, ir nei krust. Nors išvarčiau visas tarptautinių žodžių ir terminų enciklopedijas. Tai jau... aukštojo pilotažo sritis!

3.

"Komunikatyvumo" ir "komunikacijos aistros" beieškodamas, netikėtai "Dabartinės Lietuvių Kalbos Žodyno" 372 psl. užtikau žodį "korikas, -ė, kas karia". Ligi šiol mes, lietuviai, žinojom *Muravjovų Koriką* (brrr... oliškiosios) rusų tautos iškily atstovą!). O dabar ans eam laikų šmėkla, deja, gerbiamas ir... ir nutilimas, į Žodyną, Kremliaus agento prof. B. A. Larino nurodymu, įdėta toks paaiškinimas: "Korikas: fašistinis žmonių k."

Nauji laikai, nauji įsakai. Beje, anapus geležinės uždangos paruošta "komunizmo gaudynės vardinys". Vardyne (išleido, žinia, Maskva) apie 10,000 terminų, kurie tinka krikštijant ir iš naujo prasi-vadinant bet kuria kita proga. Štai keli siūlomieji: Radiola, Elektrola, Marat, Cromwell, Marlen (*Marx+Lenin*), Ninel, (atbulai skaitant, *Le-* (Tęsinys 2-me psl.)

(Tęsnys iš 1-mo pusl.)

žurnalistui nereikalinga meninė nuovoka?). Ir jeigu kada nors bus sumanyta išleisti Cicėno rašinių pilną rinkinį, pasižadau, būsiu pirmasis to rinkinio prenumeratorius. Savo sukaktuviniame rašinyje Jeronimas rašo: "Gerb. Vyrus prašau pasielgti vyriškai: po dvigubą normą skaidriosios už Jūsų ir mano sveikatą ir bičiulybę. Prosit!! "Palaukite... Taip, nuėjau prie šaldytuvo ir iš ten išsikrapštęs padidintą "sotkę", išmečiau į Jeronimo Cicėno sveikatą ir jo žurnalistinį talentą. Gyvuok ir dirbk ilgai, ilgai lietuviškoje dirvoje!.."

Laikraštinių nuotrupos

Kągi rimto gali veikti, jeigu dėl nežmoniškų karščių visas esi pavirtęs į išglebusią lepšę? Laikraščius peržiūri ir įdomesnes vietas pasižymi. Nors tiek. Įdomesnio? O kas ten tokio jau yra?..

Mes buvome trys draugai. Vardai? Jeigu įdomu: Jokūbas, Jurgis ir Kostas. Tai buvo tada, kai mokėmės aukštesniosiose Biržų gimnazijos klasėse. Ir tuo mūsų amžiaus metu, kai pabunda tikrasis vyriškumas su visa savo romantika bei neramiomis ir kažkur traukiančiomis svajonėmis. Moteriškoji giminė tuo amžiaus laikotarpiu atrodo nepasiekiamą šventenybę, kažkas nežemiško, bet nepaprastai viliojančio ir neapsakomai geidžiamo, dėl kurio, rodos, žemę apkeliautumei, vandenį perbristumei ir aukščiausius kalnus perkoptumei. O mokslas? Tas, žinoma, savu keliu, bet romantika tuo metu yra vyraujantis dalykas. Jokūbas ir Jurgis kasdien per ištusus aštuoneris metus kasdien keliaudavo 4 kilometrus iš kaimo į miesto mokyklą ir atgal kiekvienu metų laiku ir esant įvairiausioms oro atmainoms. Vaikystėje ir jaunystėje tai yra vieni juokai. Tuo labiau, jog namiškiai jums kitokių patogumų negali suteikti. Jūs klampojate per pavasario ir rudens purvus, per žiemos pūgas ir sniego griūtis, bet jūsų veidai visada yra išraudę ir jaunyste bei energija spindi. Jums to dar negana: jūs naudojate kiekviena proga pažaisti, pasimankštinti ir savo jaunas jėgas, nors nesąmoningai, dar daugiau padidinti. O Kostas, kągi tas tretysis jūsų draugas veikia? Jis neatsilieka, nors gyvena Biržuose vargingame kambarėlyje, kurį jo tėvai, skolose brisdami, jam išnuomoja. Taigi, trys draugai, vieno troškimo sujungti: išklęsti į platųjį pasaulį ir pasidaryti Lietuvos laivyno jūrininkais. Maždaug tuo laiku pasirodžiusiam Lietuvos Jūrininkų Sąjungos žurnale "Jūra" poetas Liūdas Gira (vėliau išvirtęs į dabartinės Lietuvos okupantų pataikūnus) rašė:

"Tiek daug, tiek daug mūsų nelankytų uostų!.. Lietuvninke, tu į jūrą! — Ten sirėnos tau daug žavingiau skambės, Nei lietuviškos lakštingalos pakrūmėj.."

(cituota iš atminties)

Kostas, Jokūbas ir Jurgis nesnaudžia; jie neturi pakankamai pinigų pašto ženklams. Todėl sudaro sutartį: kiekvienas, kur sugriebs pakankamą pašto ženklui, siunčia laišką Lietuvos atstovybei, reziduojančiai kurioje nors valstybėje. Ir taip tie trys nuskurėliai, bet jaunystės jėgų pilni berniukai išmaišo visas Lietuvos atstovybes bei konsulatų, esančius įvairiose Europos bei Amerikos valstybėse. Ir iš visų gaunamas atsakymas: "Lietuviams jaunuoliams, norintiems tapti jūrininkais toje ir toje valstybėje jokių "šansų nėra". Vienur (JAV) reikalinga turėti tos šalies pilietybę, kitur atsakoma, jog svetimšaliai iš viso nepriimami, tretieji atsako, jog jūrininkų mokyklos reikalauja tokio ir tokio specialaus pasiruošimo ir t. t. Pagaliau, staigmena: Belgijoje esanti Lietuvos atstovybė praneša: "Patyrėme, jog Belgijos vyriausybė

sutinka priimti mokyti jūrininkystės mokslo du lietuvius jaunuolius". Dievuliau mano, koks netikėtumas! Tuo labiau, jog išvykti mokyti reikia tuč tuojau. Lietuvos Susisiekimo Ministerija sutinka, tų jaunuolių iniciatyvos ir pastangų dėka, skirti tiems dviems lietuviams stipendijas jūrininkystės mokslui Belgijoje eiti. Du iš trijų. Nurodytu laiku į Kauną išvyksta Jokūbas ir Kostas. Bet Jokūbas turi grįžti nieko nepešęs, nes jam laikas eiti atlikti karinę prievolę, o mūsų Krašto Apsaugos Ministerija nesutinka atidėti tos prievolės, iki jaunuolis baigs mokslus Belgijoje. Klausiamas Jurgis, bet jam taip pat panaši bėda. Tų jaunuolių pastangų dėka iškovotos pozicijos Belgijoje paliekamos vienam iš trijų atstovui — Kostui ir priedui jam paskiriamas kadaise buvusio jūrų kapitono Kuizino sūnus, taip pat pasišovęs būti jūrų "vilku".

Du iš trijų draugai lieka Lietuvoje atlikti karinę prievolę, o tretysis — Kostas — išvyksta Belgijon jūrininkystės mokslo eiti. Treji metai netrunka prabėgti ir Kostas, štai, jau patentuotas jūrininkas. II

pasauliniam karui kilus ir rusams okupavus Lietuvą, šie — rusai — nusavina arba tikriau, pasigrobia Lietuvos įsigytus laivus ir Kostas, kaip buvęs Lietuvos laivyno karininkas, netenka darbo. Rusams okupuojant antrą kartą Lietuvą, Kostas pasitraukia į vakarus, o iš čia, atvyksta į šią šalį ir įstoja į vieną laivą jūrininku. Jam tenka eiti įvairias pareigas, nors ir ne aukšto rango. Bet lietuvis niekada nenuleidžia rankų. Kostas gauna Amerikos pilietybę ir išlaiko jūrų karininko egzaminus. Jam kelias į plačiuosius vandenis darosi atviras. Jis gauna jūrų karininko vietą viename laive ir plauko įvairiomis kryptimis.

Šių metų Naujienų nr. 178 pirmame puslapyje rašoma:

"Laivų susidūrimas. Vieno iš jų kapitono padėjėju yra lietuvis, K(ostas) Burbulis. New Yorkas. — Ties Massachusetts pakraščiais trečiadienį susidūrė Amerikos prekinis laivas "Matthew Lukenbach" su norvegų tanklaiviu.

Iš pirmųjų pranešimų nebuvo matyti, kad nelaimė būtų žuvę žmonės. "Matthew Lukenbach" laive trečiuoju štur-

(Nukelta į 4 psl.)

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

visą Spalio-October mėnesį — Illinois gub. William G. Stratton paskelbtu TAUPYMO IR SKOLINIMO MĖNESIU — vaišins visus savo taupymo ir skolinimo narius bei svečius skania kava, lietuvišku surlu ir kitais skanumynais. Kviečiame visus aplankyti mus. Kviečiame ir tuos, kurie pas mus dar neįtaupo.

CHICAGO SAVINGS turtas jau viršija \$36,000,000.00. Mūsų įstaiga stipri ir saugi, bet didesniai saugumui kiekvieno taupytojo santaupos apdraustos federalinėje valdžios įstaigoje. Per 36 metus CHICAGO SAVINGS visada pilnai išmokėjo taupytojams indėlius aukštesniais dividendais negu daugumas panašios rūšies įstaigų mokėjo.

Argi galite rasti tinkamesnę, saugesnę ir pelningesnę finansinę įstaigą taupomiems pinigams laikyti?

Be to, pas mus taupytojai veltui gauna visą eilę patarnavimų. Mes iškeičiame šeimos čekius ir mokame įvairiausias šeimos bilas. Mūsų įstaiga yra moderniausiai įrengta vien tik taupytojų patogumui. Kviečiame visus, kurie pas mus nėra buvę, užėiti, apžiūrėti įstaigą, o Spalio mėnesį ir pasivaišinti.

JOHN PAKEL, Prezidentas

Chicago Savings and Loan naujoji įstaiga

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Avenue

Telef.: GROVEHILL 6-7575

ATDARA: Pirmadienį 12 iki 8, antradienį 9 iki 4, trečiadienį uždaryta visą dieną.

Ketvirtadienį ir penktadienį 9 iki 8, šeštadienį 9 iki 12:30 valandos.

(atkelta iš 3-čio psl.)

manu tarnauja lietuvis kapitonas Kostas Burbulis, 50 metų, iš Biržų (netiesa, Kostas Burbulis yra mokėsis Biržuose, bet kilimo jis yra Šimpeiškių kaimo, Biržų apskr.), atvykęs į Ameriką iš Vakarų Vokietijos prieš 11 metų.

Sakyk tu man, koks mažas šis mūsų pasaulis. Šių metų rugpjūčio mėnesio vieną karštą pavakarį So. Bostone kuklaus buto salionelyje sėdėjo du draugai: Kostas ir Jurgis. Tie patys, kurie kadaise Biržų gimnazijoje mokydami, ieškojo kelio į jūrą. Nebuvo čia tik trečiojo jų prietelio, Jokūbo. Anas, greičiausiai, likęs Lietuvoje, dar nėra grįžęs iš Sibiro tremties. Nė vienas jų niekada nėra svajoję būti Amerikoje. Šiuokart Kostas buvo apsirengęs vasariška Amerikos jūrų karininko uniforma ir lėtai, kaip jam įprasta, pasakojo savo jūrų nuotykius. Jis papasakojo, pvz., kaip kartą jam teko susitikti tolimoje jūroje lietuvi. Kartą vienas laivo, kuriame Kostas buvo karininku, tarnautojas pranešė jam, jog jų laivo tarnautojų sąrašuose esąs Kosto tautietis. Kostas, susidomėjęs, nuėjo pas tą tautietį ir jį užkalbino lietuviškai. Tas atsakė: "Taip, aš esu lietuviškas žydauskas. Mano broliai ir šiandien tebegyvena Lietuvoje, Radviliškyje. Aš iš Lietuvos išvykau mažas būdamas ir šiame laive tarnauju jau 45 metus. Man malonu susitikti savo tautietį lietuvi. Lietuviškai tas tautietis temokėjo tik kelis žodžius, tačiau niekada, esą, jis neslėpęs esąs iš Lietuvos. Kartą, pasakojo toliau Kostas, priėjo laive prie manęs vienas graikas ir paklausė: "Jūs esate graikas, tiesa?" "Ne", atsakė Kostas, "aš lietuvis". "Kaip jūs galite būti lietuvis, jeigu vienos Graikijos salų gubernatorius Kostas Burbulis buvo tikras graikas?" Kostui dar kartą patvirtinus, jog jis ne graikas, bet lietuvis ir paaiškinus, kad graikų pavardės yra labai panašios į lietuvių pavardes, tas graikas nusprendė: "Tai tikrai graikas, kuris nebekalba graikiškai".

Kostas pasisakė iš Bostono plaukiąs į Ispaniją. O Ispanijoje, esą, valdą kunigai, kurie savo parapijiečiams įsakinėja dažnai eiti išpažinties. O eidami išpažinties žmonės turi gi turėti kokių nors nuodėmių, todėl merginos ten, prieš eidamos išpažinties, turinčios "sugriešyti", kad būtų ką prisipažinti kunigui ir gauti už tas nuodėmes atleidimą.

Taip, tai taip, bet laivų vis tiktai nereikėtų skandinti. Jam buvo pasakyta. Kur, kās? — nustebeš paklausė Kostas. Kada jam buvo parodytas anksčiau minėtas (1959 metų liepos mėn. 30 dienos) Naujienų numeris, jis truputį užsigavęs atsakė:

"Nu, rūpkės, kaip jie gali mane taip negražiai išnevo-

žyti"? Parašyk jiems, jog laivas, kuriame aš plaukiu, yra neskegstantis, nes jame plaukia lietuvis jūrų karininkas", ir čia pat, paėmęs popieriaus skiautę, užrašė:

"Laivas, ant kurio buvau — S. S. Mathew Luckenbach — su kitu laivu susidūrė šių metų liepos mėnesio 29 dieną, o aš nuo to laivo nulipau liepos 21 dieną ir nuo tos dienos iki 29 liepos buvau Baltimorėje. Ant naujo laivo S. S. Pionier Tide užlipau šių metų liepos mėnesio 29 dieną. Tokiu būdu aš negalėjau būti vienu laiku dviejuose laivuose".

O toliau tebūnie trumpesnės mūsų spaudos ištraukos; o, taip sau, laiko pajvairinimui. Sakysime: Naujienų nr. 185 rašoma:

"Chicago's American spausdina eilę straipsnių apie naują demokratine tvarką valstybės psichiatrinėje ligoninėje ("Dunning") Chicagoje.

Prie "Dunning" demokratijos dabar priklausio tvarka paleisti namo ligonius, nustačius, kad jie jau sveiki.

Ligonių sveikumą nustato kiti ligonys, kurie dar negali išėiti į laisvę, tai yra, psichopatai ir kitokios rūšies silpnpročiai, daugumos balsų nutarimu (Pabraukta mano, J.). Rezultatais patenkinti ligoninės valdytojai — mažėja pacientų susigrūdimas; gydytojais — didėja jų naujų gydymo metodų vaisiai. Taip, kad jau demokratija, tai demokratija. Bet kažin, ar nevertėtų tiems pacientams pavesti nubalsuoti: ar jų valdytojai ir gydytojai yra normalūs, ar dar didesni psichopatai, negu patys ligoniai?

Ar esate girdėję seną anekdotą apie kunigą ir jo "dūšėlę", kurią išleidamas iš klebonijos vakaro prieblandoje tas kunigėlis pasakė: "Ateik, dūšėle, kitą vakarą?" Sakysite, kunigai, kaip ir paprasti žmonės, "dūšelių" negali matyti. Netiesa. Pasiskaitykime šių metų Draugo nr. 145, kuriame Vyskupas Vincentas Brizgys rašo:

"Apie Las Vegas debesy buvo pakrikę. Gražiai matėsi Las Vegas miestas. Buvo begaliniai gražūs saulėlydys, kalnų viršūnės pilnos ugnies ir aukso. Žemai jau temo. Las Vegas pilnas įvairiausių šviesų, labai gražiai atrodė melsvo vandens apšviesti maudymosi baseinai. Ilgai tėjimau per langą (lėktuvo), ar nepakils kokio prasilošusio pakaruoklio dūšia. Tą dieną, matyt, visiems sekėsi..." Aišku, kad net pasikorusių pakaruoklių dūšios keliauja į dangų. Jeigu būtų kitaip, kaip Vyskupas galėtų tikėtis jų dūšias pamatyti bekylančias. O to paties Draugo rugpjūčio mėnesio 22 dienos, įdėtas televizijos artistės Jane Wyatt nuotrauka ir po ja parašas: "Jane Wyatt,

viena Emmy premijos laimėtojų, pasirodo kas savaitę televizijos programoje, komedijos serijoje, vardu "Tather Knows Leit". Raskite televizijos programoje tokiu vardu komedijos ar kitokių vaidinimų seriją ir jums bus veltui nusiųstas anas Drauge tilpęs tos artistės atvaizdas.

Dirvos nr. 59 laiškų skyriuje atspausdinta: "Jis buvo neabejotinai gabus karjeristas ir pataikūnas. (Rašoma apie Stalino nugalabintąjį lietuvių generolą Uborevičių. J.). Bet kaip komunistas — nekoks, net gal visai prastas, visai neišitikimas, veidmainys, klatingas, sukilimų ruošėjas. Jei jau kas juo dar šiandien norėtų didžiotis, tai gal greičiau lietuvių antistalinistai ir antikomunistai..." Pataikyta, kaip piršteliu į dangų. Tautininkams tokių tipų ir tereikia. Kodėl nepaaukštinti jį — Uborevičių — į tautininkų sąjungos generalinius sekretorius? Ir dar apdovanoti jį jaunlietuvių trijų liepsnų žymeniu.

Tos pačios Dirvos nr. 70 paduota rimta žinia, apie jaunuolį Arvydą Čižą, esantį Leningrade ir paieškantį savo II karo metu dingusių tėvų. To jaunuolio motina savu laiku yra buvusi mokytoja Tauragės apskrityje. Iš Tauragės pažinojau pora mokytojų: ponią Stulgienę, dabar gyvenančią, berods, New Yorke irponą Razuolienę, gyvenančią Kalifornijoje, Los Angeles. Jos abi, arba kuri nors viena iš jų, Arvydo Čižo motiną tikrai pažinojo. Gerai būtų, kad juodvi per laikraščius atsilieptų ir praneštų, ar neturi kokių nors žinių apie minėto jaunuolio tėvus ir jų likimą.

Dabartinių Lietuvos okupantų žvalgybos leidžiamame "Tėvynės Balse" nr. 57 rašinio "Estetizmas ir atvira neapykanta" (apie "Literatūros lankų" aštuntą numerį), pabaigoje birbinama: "Iš dvidešimt penkių autorių atsakymų, kurie išspausdinti žurnale, beveik nė viename nerandame atsakymo, kaip gelbėtis iš idėjinės ir literatūrinės ak-lavietės. Vieni, tiesa, siūlo kai kurias reformas, bet dauguma, kaip galima spręsti, nemato šviesesnės perspektyvos, neturi kokių vilčių. Mums (rusų žvalgybos vergams) atrodo, kad vienintelė išėitis — kuo glaudžiau bendrauti su Lietuva, grįžti į gimtąją žemę, į savo tatą". (Pabraukta mano) Rimtas pasiūlymas ir rimtai svarstyti. Tačiau čia būtina viena sąlyga: tegu "Tėvynės Balso" rašeivos artimiausiuose jo numeriuose praneša, kad dabartinė Lietuvos iškamšinė vyriausybė, pasinaudodama Lietuva okupantų primestos tariamos konstitucijos § 15 ("Lietuvos TSR pasilaiko sau teisę laisvai išėiti iš Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos") išėjo iš okupantų ru-

Kaip ilgai dar...?

Mount Wilson kalno ir Palomaro observatorijų astronomas Dr. Jesse L. Greenstein apskaičiuoja, kad saulė dar šildys žemę apie kokį bilijoną metų. Po to ji pradės susitraukti, įkais, ir įkaisdama sudegins mūsų žemę. Po kokių septynių bilijonų metų saulė pavirs baltu "nykštuku", o dar po kiek bilijonų metų ataus, pageltonuos ir pagaliau paraudonos. Paskui pajuos...

sų prieglobsčio, pravedė Lietuvoje laisvus demokratinius balsavimus ir sudarė savarakiškų lietuvių valdžią, be rusiškųjų igulų, visokių činovnikų ir slaptosios rusų žvalgybos. Tada "Tėvynės Balso" darbuotojams nereikės prakitauti viliojant į Lietuvą ne tik kultūrininkus, bet ir eilinius buvusios Laisvos Lietuvos piliečius.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Pristatymas greitas ir garantuotas. Pas mus galima pirkti medžiagų, laikrodžių, odos, parkerių ir t. t.

OVERSEAS CARGO COMPANY

514 W. PERSHING RD.

Chicago, Ill. Tel. OA 4-9079..

Vedėjas P. Nedzinskas

BUDRIKO

BALDŲ PREKYBA

3241 So. Halsted Street

★

PREKIŲ ATSARGŲ UŽ \$300,000

Išpardavimas puse kainos!

3 gabalų miegamojo setas \$88; 2-ju gabalų gyvenamojo kamb. setas \$88; 7 gabalų valgom. kamb. setas \$118; 5 gabalų virtuvinis setas \$28; trijų gab. svečių kamb. dalinis setas \$118.

Mes turime ir kitokių setų svečių kambariams, dalinių setų, miegamiesiems setų, valgomiesiems setų ligi \$500. Atskiros kėdės po \$19; Hollywood lovos \$38; 9x12 linoleumai \$4; 9x12 kilimai \$28; elektrinės siuvamos mašinos \$38; Hi-Fi fonografi \$28; 17 colių TV \$88; 21 col. TV \$88.

LENGVI ISMOKEJIMAI

Atdara kasdien iki 6:00 val. vakaro, pirmadieniais ir ketvirtadieniais iki 9:00 val. vak. Sekmadieniais uždaryta.

Televizijų pataisymui

skambinkite

CALUMET 5-7237

Budriko programa iš radijo stoties WHFC, 1450 kil. kas sekmadienį nuo 2:15 val. po pietų, tęsiasi 45 minutes. Pasiklauskite!

"Naujienos" bolševikams yra rakštis jų akyje!

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 3, 1959

NAUJIENOS

SIŪLO APLANKYTI

KARIBŲ JŪROJ

ESANČIAS GRAŽIAUSIAS

PUERTO RICO KŪBOS JAMAİKOS DOMINIKONŲ ir HAITI SALAS

Praleiskite 15 dienų atostogas, pamatysite pasakiškai gražių gamtos vaizdų, pasimatykite tropikų vandenys ir gerai pailsėsite. Į salas skrisime lėktuvais, salose važinėsimės automobiliais.

Ekskursiją organizuoja
lietuvio vadovaujama

WIDE WORLD TOURS, INC.

Štai kaip praleisime 15 malonių dienų

SĖSIM Į LĒKTUVĄ CHICAGOJ

Sėsime į vieną didžiausių United Air Lines lėktuvą Chicagoje ir skrisime tiesiai į New Yorką, kur turėsime pakankamai laiko didmiesčiui apžiūrėti. Rytinių pakraščių ekskursantai galės atvykti tiesiai į New Yorką. Lygiai 12 valandą nakties New Yorke sėsime į American World Airways arba į Eastern Air Lines lėktuvą, kuris per naktį mus nuveš į Puerto Rico salą, San Juan miestą.

Puerto Rico saloje, daugelio vadinamoje Atlanto Havajais, mus pasveikins malonus pietų vėjelis, o visą kelionę lydintieji vadovai nuveš į viešbutį. Turėsime išsistą dieną pasidžiaugti miestu ir Condado paplūdimyje liliuojančiais Karibų jūros pakraščiais. Savo laiku ispanų karys Ponce de Leon tas vietas pavadino Jauatvės šaltiniu, nes ten jis geriausiai pailsėdavo ir atsigaudavo.

Automobiliais palydovai mus pavežios po miestą ir parodys kiekvieną vertingesnę San Juan vietelę. Pusdienis bus paskirtas El Morro ir San Cristobal tvirtovėms ir senamiesčiui apžiūrėti. Pamatysime Kolumbo paminklą, Ponce de Leon kapą ir pavaikščioms po Santurce ir Río Piedras priemėsčius.

Iš ten Clipper lėktuvu nuskrisime į istoriškąją Santo Domingo salą, kuri šiandien vadinama Dominikonų Respublika. Iš aerodromo vyksime į hotelį, kur porą dienų būsime aprūpinti visais patogumais, įskaitant ir maistą. Automobiliais pavažinėsimės po Ciudad Trujillo miestą. Turėsime progos pamatyti pačią seniausią Naujojo Pasaulio koloniją, įsteigtą 1495 metais. Pamatysime Diego Kolumbo, Kristoforo sūnaus, tvirtovės stiliaus namus, dar gana stipriai atrodančius. Iš šio pastato ispanai kolonizavo Kubą ir Puerto Rico, nukariavo Meksiką, ištyrė Panamą ir užkariavo Peru. Ten pamatysite Amerikos atradėjo Kristoforo Kolumbo kapą.

Vėliau lėktuvu skrisime į Haiti salą. Iš lėktuvo turėsime progos stebėti pasakiško grožio salą Hispaniolą. Praskridę pro paskutinę kalnų grandinę, pasieksime Port-au-Prince. Haiti sostinę, turinčią nepaprastai romantišką ir neramumų pilną istoriją. Šioje malonumų pilnoje saloje ir šiltuose pakraščiuose vandenys praleisime 3 dienas ir 3 naktis. Pirmą dieną apžiūrėsime įdomesnes Port-au-Prince vietas, garsią Geležies Rinką, puikius Parodos rūmus ir laukus, karaliaus Kristoforo buveinę, vergų Petion ir Dessalines vadovaujamų karo dalinių slapstymosi vietas, iš kur buvo užpildinėjama Napoleono armija. Haiti paslaptys ir keistenybės šimt-

mečiais vilioja keleivius. Turėsime progos pamatyti tų paslapčių paslaptis.

Vėliau seks didžiausias Jūsų gyvenime susijaudinimas. Kiekvienas esame girdėję apie senovės Dievą Vudu, pradžią gavusio Afrikos Kontinentė, Juodosios Magijos šalininkų tarpe. Vudu ieškojimas Karibų jūros pakraštyje stovinčio miesto kvartaluose sukelia didžiausių išgyvenimų. Tas nuolatinis, hipnotiškas ir gudus Afrikos bugnų ūžimas susilieja su naktimi, ir mes, užsidegę žibintuvus, nejučiomis prisijungsime prie vietinių gyventojų ir kartu su jais ieškosime Vudu. Susidarys įspūdis tarytum mes patys būtume patekę pačion Juodosios Afrikos gilumon.

Iš Haiti sidabrinis lėktuvas nuveš mus į Jamaiką, Britų Vakarų Indijos koloniją. Aerodrome būsime pavaišinti vietiniu pušiu, o vėliau vyksime į viešbutį, kur apsisostime porai dienų. Sekančią dieną vyksime į Kingston, aplankysime pajūrio vietas, kur Kolumbas pirmą kartą nuleido inkarą. Tai nepaprasto tropinio grožio sala. Sustosime garsiąjame Hope Botanikos Sode ir pasigėrėsime nuostabiomis orchidėjomis. Ispanijos miesto keliu pasieksime senovinę rinką ir aplankysime kiekvieną įdomesnį seną pastatą.

Ryto metą lėktuvu turėsime progos pamatyti puikius kalnus, pašlaites ir slėnius nuolat žaliuojančios Jamaicaos. Praskridę krioklius ir džiungles, pasieksime Montego įlanką, kurioje ilgą kovą vedė anglai, ispanai ir vietos gyventojai, ir kuri yra šiandien pati gražiausioji vasarvietė Vakarų Indijoje. Jamaikoje praleisime dar dvi dienas viešbutyje, kuriame gausime maistą. Montego įlankoje turėsime progos pasišildyti saulėje, pasimaudyti ir pailsėti. Kas norės, galės užsukti į angliškas krautuves ir pasirinkti vietos pirkinį.

Sekančią dieną lėktuvu pasieksime Kubą—Antilų salyno perlą. Trumpai sustosime Camaguey miestelyje, o vėliau skrisime tiesiai į Havaną — Naujojo Pasaulio Paryžių. Automobilis mus nuveš į hotelį, kur yra visi moderniausiai patarnavimai, bet maistą turėsime patys įsigyti. Kiekvienas turės progos pamatyti Havaną nakties metu. Kitą dieną turėsime progos apvažiuoti Kubos sostinę ir pamatyti kapitolijų, Kolumbo katedrą, Maleceną ir kitas įdomias vietas. Vėliau užsuksime į romo varyklas, kur, romo gamintojų sąskaiton, turėsime progos paragauti pačio geriausio gėrimo. Po pietų vyksime į aerodromą, sėsime į geriausią lėktuvą ir skrisime į Miami. Ten persėsime į kitą lėktuvą ir šeštadienį jau vėl būsime Chicagoje.

Išskrisime iš Chicago šeštadienį, 1959 metų lapkričio 7 dieną.

Visos 15 dienų atostogos vienam asmeniui

kainuos \$615.00. Jei prie ekskursijos prisijungs kltur, tai truputį pigiau. Keleivius visą laiką lydės ir kelionės reikalais rūpinsis Amerikos lietuviams pažįstamas keliautojas

WALTER RASK - RASCIAUSKAS.

Keliautojams svarbu žinoti šie dalykai:

Registruojantis šiai kelionei kiekvienam asmeniui Wide World Tours, Inc. bendrovėje reikia padėti \$50.00 depozitas.

\$615.00 bus naudojami šiems tikslams: apmokės kelionę lėktuvu iš Chicago į New Yorką, Puerto Rico, Kubą, Jamaiką, Dominikonų ir Haiti salas; kelionę atgal į Miami ir Floridą. Taip pat apmokės visas viešbučių ir beveik visas maisto sąskaitas salose, visus įdomesnių vietų aplankymus, keliones iš aerodromų į viešbučius ir iš viešbučių į aerodromus, kelionių palydovus kiekvienon vieton, Haiti saloje ypatingą Vudu muzikos ir dainos vakarą, o Kuboje progą pamatyti Havanos miestą nakties metu.

Kiekvienam keleiviui skyrium teks mokėti valstybių uždedamus transporto mokesčius, arbatpinigius, už gėrimą naktinių pramogų metu, mineralinius vandenius, skalbimo išlaidas, pasikalbėjimus telefonu, kitus asmeninius mokesčius, ir Haiti, Jamaikos ir Kubos salose mažą valstybinį asmeninį mokesčių.

Pasas nereikalingas. Pakanka balsuotojo kortelės arba gimimo metrikų pilietybės įrodyti. Leidimas įvažiuoti į Dominikonų respubliką kainuoja \$1.00. Leidimu pasirūpins ekskursijos organizatoriai.

Sveikatos liudijimas nereikalingas, bet kiekvienas keleivis turi būti skiepytas nuo raupų paskutinių trijų metų laikotarpyje.

Kelionės drabužiai gali būti paprasti. Užtenka pasiimti įprastus vasarinius drabužius. Nepatartina imti jokių formalių drabužių. Vasariniai, sportiniai lengvi drabužiai yra patogiausi.

Lėktuvų galėsite pasiimti įvairių daiktų keliuose ryšuliuose iki 44 svarų. Jeigu svoris bus didesnis, tai teks primokėti.

Be mūto galima parsivežti prekių už \$500, išskyrus gėrimus, kurių vienam asmeniui galima įsivežti tiktai vieną galioną. Kai kurių Europoje gamintų kvepalų įvežimas taip pat ribotas.

Visais atostoginės kelionės reikalais kreipkitės į

NAUJIENAS

1739 SO. HALSTED STREET,

CHICAGO 8, ILLINOIS

HAymarket 1-6100

ARBA Į

WIDE WORLD TOURS, INC.

EVERGREEN PLAZA (95th and S. Western Ave.)
Phone: GA 2-0640.

Don't gamble with fire—
the odds are against you!

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Sviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiagą siūsti: 1938 S. 48th Ct., Cicero, Ill.

2 METAI

NR. 38 (67)

Visuomeninių tiltų reikalas

Natūralus reiškinys, kad visuomenė diferenciuojasi individų junginiais, savo siekiamais tikslais ar išpažįstamomis idėjomis atsiskiriančiais nuo kitų panašių junginių. Tokiam išsiferenciacijavimui yra dvi pagrindinės priežastys: 1. išryškinančios panašios daugelio individų pažiūros į kurį nors dalyką, ir 2. pavienių individų nepajėgumas savo pažiūras efektyviai atstovauti, ginti ar realizuoti, nesuėjęs krūvon su kitais panašiai galvojančiais asmenimis ir nesugretinus jėgų.

Socialiniai, pasaulėžiūriniai ir politiniai junginiai, tarp jų užsimezgančių dialektinių ryšių, išjudina visuomenės gyvenimą, jam duoda naujų impulsų, jį stumia šviežių sintezių linkme, neleisdami visuomenei paskęsti nuobodulio baļoje.

Tačiau, nepaisant viso jos naudingumo bendruomenei, ši socialinių junginių diferenciuotė nėra be savų pavojų. Kur yra diferenciacijavimas, ten visuomet esama ir *ribų sukietėjimo* grėsmės. Organizacinis egoizmas gali nesunkiai jos narius apakinti visos bendruomenės reikalui.

Kad taip neįvyktų, reikia kiekvienoje organizacijoje radikali *vidinės kritikos*, mokinčios savuosius reikalus tiksliai vertinti bendrųjų reikalų kontekste.

Bet, žvelgiant visos visuomenės mastu, reikia ir dar vieno dalyko, būtent, *visuomeninių tiltų*, galinčių tokius junginius tarpusavyje žmogiškai ir intelektualiniai surišti, juos padaryti abipusiai suprantamais, tarp jų sukurti žmogiškos diskusijos universą ir pagarba pagrįstą komunikacinį ryšį.

Tokių tiltų galima ieškoti *individualinėje* plotmėje. Vadinamieji "liberaliniai katalikai", sakysime, yra individai, savo asmeniniu vaidmeniu tiek katalikų, tiek liberalų tarpe įgaliną žmogišką ir intelektualinį ryšį tarp šių kartais be reikalo griežtai atsiskiriančių "stovyklų". Buvo laikas, kada, viešai pripažinęs liberalizmui egzistencijos teisę, dr. Juozas Girnius buvo tapęs populiarešniu liberalų, negu ateitininkų tarpe, nors ir būdamas pastarųjų federacijos taryboje.

Nors šioms žmogiškiesiems tiltams visada gresia nedraugiška reakcija iš abiejų pusių (dr. Girniaus straipsniui *Lietuviškajame liberalizme* iš vienos pusės prikišama, kad jis

visa, kas liberalizme gera, kildinąs iš krikščionybės, o iš kitos pusės, jis kritikuojamas, kad krikščionybę be liberalizmo pristatęs, kaip vien inkvizitoriams tetinkančią...), — bendruomenės integracija yra pakankamai svarbus reikalas, kad būtų pabusta tarpininkavimo atsakomybei, nepaisant jos kainos.

Organizacinėje plotmėje tokiu visuomeniniu tiltu nuo seno mėgina būti Santara. Politškai ji mėgino tarpininkauti tarp liaudininkų ir tautininkų, pasaulėžiūriškai — tarp įvairių religinių ir nereliginių įsitikinimų akademinės jaunuomenės (ir, kiek galėdama, visuomenės).

Skelbdama "kartų talką" (M. Z. 1959 m. rugs. 26 d. nr.), ji ieško naujų pagrindų dinamiskiam ryšiui tarp mūsų visuomenėje išsiskyrusių generacijų.

Viena priežastis, kodėl Santara visuomenėje sunkiau suprantama, t. y., sunkiau jai duodasi prisegama kokia nors iš kieto litnago nuskelta etiketė, — ir yra iš šio noro tarpininkauti ir risti išplaukęs *draugiškas neangažuotumas* daugeliui ir *absolūtus intelektualinis integralumas* visų atžvilgiu, kurie atstovauja substancialias kultūrinės ir visuomeninės vertybes, kokios krypties ir požiūrio jos bebūtų.

Spausdinto žodžio plotmėje, pagaliau, intelektualiniu tiltu tarp visuomeninių ir pasaulėžiūrinų junginių būti užsibrėžę yra "Metmenys", — netrukus iš spaudos pasirodysiąs jaunosios kartos kultūros žurnalas, kurio leidimo iniciatyvos yra ėmusis Santaros-Sviesos Federacija. Kiek šis uždavinys pavyks, ateitis parodys, ir, galbūt, žymia dalimi visuomenės reakcija į šį užsimojimą nulems.

Bet šiandien mes turime per daug siaurų grynai organizacinių oficiozų, varžančių mintį ir bendradarbius pasaulėžiūros ribomis, bet neribojančių jų aukštos kultūros ir absolūtus žmogiško ir intelektualinio integralumo reikalavimais, — kad nejaustumė reikalo gimti žurnalui, kuris būtų gyvosios lietuviybės visose jos šakose gimdymo ir puoselėjimo židinys. Niekas mažiau mūsų šiandien negali patenkinti.

—iš.

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 3, 1959

Po kursų...

Visai nenuostabu, kad Santaros suvažiavimo atgarsiai nustelbia ankstyvesnę savaitpradžio programos dalį. Vien tik literatūrinė suvažiavimo programos dalis, suteikdama tam tikrą išgyvenimo momentą, palieka ilgiausią įspūdį. Nors savaitės pradžioje, vadinamųjų kursų programoje, vakarai irgi būdavo pajvairinami eilėraščių ir prozos skaitymais, tačiau jaunieji studentai neprilygsta rašytojų talentams, kaip D. Pūkelevičiūtei, H. Nagiui, J. Kaupui, M. Katiliškiui ir kt., kurie savo artistiskumu užimponuoja klausytojus.

Visgi kursų programa savo ruožtu tikrai nebuvo menkesnė už suvažiavimo jau vien dėl to, kad daugiausia programoje dalyvavo patys studentai su filisterių pagalba. Organizacinės veiklos metodika, kuri buvo patiekta per kursus, dabar lietuviybės išlaikymo klausime yra aktualesnė negu bet kada anksčiau. Suprantant ne vien mechanistinę, bet ir socio-psichologinę veiklos dalį, ypač jauno žmogaus reikalavimus, bus galima suburti jaunimą į organizacijas, o jau esantiems įprasminti lietuviybės tęstinumą.

Kursuose labai tiksliai ilgiausia buvo stabtelėta prie humanistinės veiklos pusės analizavimo. Dažniausia organizacijose yra užsiangažuojama su įvairiais projektais, veikla pritaikoma organizacijai per se, o individas kaip toks ignoruojamas, žinoma, organizacijos naudai. Tačiau lietuviybės išlaikymas krenta kaip tik ant kiekvieno individo pečių. Idomiai buvo pristatytos organizacinės funkcijos, kurios yra susiję su individo psichologiniais reikalavimais, kurie vienokiu ar kitokiu būdu turi būti patenkinami.

Reikia pastebėti, kad kursuose ypatingas dėmesys buvo atkreipiamas į paskaitų perdavimo formą, kad klausytojas pajėgtų daugiau įsisąmoninti ir išmokti. Minėtos tematikos perdavimas grynai teoretinėje formoje būtų tikrai sunkiai pritaikomas praktikoje veikloje. Psichologai jau senai įrodė, kad kuo daugiau naujos idėjos remiasi individo gyvenimišku patyrimu, tuo lengviau bus jas pritaikyti ir panaudoti. Taip pat kuo labiau individas užsiangažuos ir įsijungs į diskusijas, tuo labiau jis išmoks ir prisimins.

Visų temų pristatyme vyravo konkretūs pavyzdžiai. Iškeltos įvairios organizacinės problemos buvo sprendžiamos visų dalyvių. Verta pastebėti, kad padarant grupes homogeniškesnes (bendramžių), įsijungimas į diskusijas buvo beveik visuotinas. Pristatytos medžiagos praktiškas įgyvendinimas kiek galint daugiau vyko ten pat kursuose. Dalyviai turėjo savo jėgomis surošti susirinkimą ir kalbėti įvairiomis temomis su labai trumpu pasiruošimu, o po to

buvo kritikuojami. Suskaldant į mažesnes grupes buvo siekta intymesnės aplinkos, kurioje dingsta įtampa, ir randasi didesnis atvirumas.

Šitokiu kalbėjimo sekcijų nauda pasirodė ne vien naujų žinių prisiminime bei vartojime. Kiekvieno individo pasisakymai iškėlė naujų minčių — taip susikristalizuoja naujos idėjos ir planai veiklai. Tokie planai, išplaukią iš visų, yra daug entuziastiškiau priimami ir vykdomi, negu tie, kurie per dažnai yra pristatyti iš aktyvo ratelių.

V. G.

Įvykiai

Studentų Santaros vidurinių vakarų apygardos suvažiavimas įvyks spalio 17-18 dd. Detroite.

Į Studentų Sąjungos Detroito skyriaus naują valdybą iš santariečių išrinkti Jūratė Šetakas; į revizijos komisiją — Bronė Badikonytė.

Chicagos Sviesa nuo gruodžio 5 iki 13 d. Čiurlonies Galerijoje rengia newyorkiško dailininko Albino Elskio darbų parodą.

Chicagos santariečių literatų sekcijai rugsėjo 27 d. apysaką "Ketvirtadienis — bauri diena" skaitė *Kazys Alminas*, su šia apysaka tapęs nauju proletarinės novelės atstovu lietuvių literatūroje. *Bernardas Prapuolenis* skaitė savo eilėraščius "Šventas Pranciškus" ir "Rauda".

Išdiskutavus šiuos naujausios lietuvių literatų kartos kūrinius, *Zina Katiliškienė* kalbėjo apie naująją vokiečių pokarinę literatūrą. Retai kada tenka išgirsti tokį precizišką ir ryškų, be sentimentalų išdailinimų, pašnekėsį, kuriame kiekviena detali nuolauža kalba už visumą. Paskaitininkė tarp kitako pastebėjo, kad jaunoji, Vokietijoje užaugusi, rašytojų karta savo pranašais priėmė ne egzilyje dyvliką metų buvusius "Vokietijos sąžinė" senuosius rašytojus, bet tuos, kurie išgyveno jų pačių tarpe, tylėdami ir rašydami stalčiams, arba, kaip Gottfried Benn, net ir už nacių pasisakydami.

Naujajai vokiečių literatūrai būdingi bruožai: aistringas ieškojimas savęs ir viso to, kas pas žmogų užslėpta ir užgniauzta; žaismingumo ir bet kokio lengvumo atsisakymas, išskyrus pačioje jauniausioje kartoje; politinio ir religinio momento atkritimas. Jie tik tuo, ką jie sako, bet tai, ką jie sako, nėra suformuluojama dogmomis ir aiškiais doktrinomis. Ir proza, ir poezija yra komplikuota, "nevokiška", ir — *galvojančio žmogaus* literatūra.

"Studentų Gyvenimo" — Vienybėje pasirodančio studentų skyriaus — naujausiam numeryje, šalia Santaros-Sviesos rytinių pakraščių suvažiavimo (Tęsinys 7-me psl.)

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

vimo ir Baltų Akademinės Federacijos, aprašomos ir new-yorkinės demonstracijos prieš Chruščiovą. "Iš 600 piketuotojų viena iš ryškiausių grupių buvo lietuviai. Bet palyginti mūsų piketuotojų galėjo būti daug daugiau, ypač studentų, nes čia buvo jų pačių organizuojamas piketas".

"Šioji knyga yra skirta dr. Vinco Kudirkos 100 metų gimimo sukakčiai paminėti", — rašo apie *Lietuviškąjį liberalizmą* "Vienybės" rugsėjo 25 d. numeryje Vytautas Meškauskas. — "Iš tikro, sunku buvo sugalvoti tam vyrui geresnį paminklą už šią knygą, kurioje aprašyta tūkstančius metų besitęsianti kova už laisvę. Knyga tačiau nėra vien paminklas, ji kartu yra ir labai aktuali. Juk iškilmingom progom dažnai linksniuojame žodį laisvę, reikalaujame jos savo tėvynei, bet palyginti labai retai kad įsigiliname, ką tas žodis iš tikro reiškia ir dar rečiau pagalvojame, ką reikia daryti, kad išsivadotumėm iš svetimųjų nelaisvės ir kartu nepatektumėm... savųjų vergovėn. Tai nepaprastai aktuali knyga dar ir todėl, kad dabartinės Lietuvos gyventojai negali laisvai keistis nuomonėmis apie laisvę ir jos problemas. Tokiu būdu politinė išėvija, sprendimas tas problemas, atlieka tautai nepaprastai svarbų darbą ir tuo pačiu, darydama tai, kas likusiai tautai neleidžiama, įprasmina pati save". Autorius pabaigia pastebėjimu, kad *Lietuviškasis liberalizmas* yra knyga, "hūtinai kiekvienam bet kurios pažiūros lietuvio švietulio knygynui". Šios išvados yra priėję ir visi kiti, iki šiol Naujienose ir Nepriklausomoje Lietuvoje išsispausdinę jos recenzentai. (Džiuginančiu suplimu, *Lietuviškojo liberalizmo* dar yra kiek likę "Mūsų žingsnių" redakcijoje, iš kur jį galima parsisiųsdinti paštu, prisiuntus 3 dol.)

Visata dar senesnė

Carnegie Institucijos prezidentas Dr. Caryl P. Haskins paskelbė, kad naujais teleskopais "užmatomojo" pasaulio matavimai rodo jį esant bent du kart senesnį, negu iki šiol buvo prileidžiama ir bent 10 kartų didesnį. Visata galinti būti tarp 7 ir 13 bilijonų metų senumo. Atstumas tarp mūsų Paukščių Tako ir artimiausios žvaigždžių sistemos, kaip apskaičiuojama, yra tris kartus ilgesnis.

Anglų Kalbos Pamokos

K. GINEITIS
3255 So. Union Ave., Chicago 16, Ill.
Telefonas: Victory 2-0105

Duoda prieš karą baigęs
Čikagos universiteta.

1 dol. 25 ct. val. — privačios

VERTIMAI - PILIETYBĖ - LAIŠKAI

"NAUJIENOS" KIEKVIENO

DARBO ŽMOGAUS

DRAUGAS IR BICIULIS.

Kitais žodžiais...

Ipolitais

Aukštos technikos krašte techniškų kliūčių iškyla, bet mūsų studentai kažin ar "praktiškai" pasuko laikrodį šimtmečiais pirmyn, dėl "technical difficulties" Lietuvius žurnalo birželio Nr. skaitytojams teįteikdami — rugsėjo pradžioje. Žurnalo tikslu skelbta amerikiečių informavimas Lietuvos reikalais, todėl kažin, ar tiko pirmas straipsnis — dr. A. Maccinos "Tasks of Baltic Exiles", taikomas Pabaltijo kraštų tremtiniam. Autorius mano, tremtinių gyvenimo tikslu esąs tarpininkauti Vakarų kultūrai Rytams, kur bolševizmas esąs "grynai rusiškos kultūros reiškinys".

Antruoju straipsniu T. Remeika aiškina "General Education in Soviet Lithuania". Sako, veikia 11 metų (Sovietijoje 10 metų) mokyklos — pridedinis metas skirtas rusų kalbai ir literatūrai bei Lietuvos geografijai ir istorijai. Pirmieji keturi metai yra pradiniam mokslui 7—11 metų jaunimui). mokslui (7—11 metų jaunimui). ti vidurio ir ruošos į universitetus mokslą. Dabar čia pradėta kišti du nauji dalykai: skatinimas į technikumus ir kūrimas internatų. Technikumai priima 14—30 amžiaus septynmetę išėjusius ir mokina 4 metus. Jų tikslas yra paruošti ūkiui ir pramonei amatininkų technikų. Lietuvoje 1957 metais technikumų būta 60. Internatų tikslas yra paimti iš tėvų vaikus ir išauklėti komunistais. Internatų 1956 metais Lietuvoje buvo 3; Klaipeida turėjo 700 mokinių. Viso 1957 metais Lietuvoje veikė 2,480 pradinė, 935 septynmečių ir 415 vidurinių mokyklų. Mokinių pradinėse buvo 222,185, septynmečių V—VII klasėse 122,749, VIII—XI klasėse 55,114. Viso 400,048 mokinių. Jei Lietuvoje 2,700,00 gyventojų, reiškia, kas septintas lanko 11-kametę mokyklą. Mokymo valandų pusė skiriama "gryniems" (gamtos) mokslams, pusė "žmogaus" dalykams (literatūrai, kalbai, istorijai, geografijai, ir t. p.). Norima didinti skaičių gryniems mokslams, mažinti humanistiniams. Iš 330 mokymo valandų savaitėje, 75 skirta lietuvių kalbai — literatūrai, 41 rusų kalbai — literatūrai, 60 matematikai, 22 istorijai, 13 geografijai, 15 fizikai, 11 biologijai, 21 svetimoms kalboms (daugiausia anglų), 25 kūno mankštai, 17 amatams ir technikai.

Trečiuoju "Litanus" straipsniu eina Alinos Staknienės "Lithuanian Poet Writing in French — O. V. Milosz Milašius". Kitataučiu skaitytojui, be abejojimo, kils nuostaba, kodėl *lietuvius* rašė francūziskai! Pateikiama ir du anglų kalba vertimai Milašio poemų. Paskutinis žurnale straipsnis — V. K. Jonyno "The Artist

Adomas Varnas" — pilnai atitinka (kaip ir Remeikos) Lietuvius tikslams. Jis iliustruotas keliais menininko kūriniais, kurių įdomus "The Coronation of Mindaugas".

Žurnalas baigiamas dviem trumpais straipsneliais "Prehistory of Eastern Europe" ir "The Baltic Research Institute", kurie įrodo, kaip *brandus ir tikrai naudingas* Lietuvius pasidarytų, jei išplėstų šį bibliografijos ir lietuvių intelektualų veiklos skyrių. Pirmas straipsnelis išvardija kelis gražius kitataučių mokslo vyrų atsiliepimus apie dr. Gimbutienės mokslo veikalą "The Prehistory of Eastern Europe", kurį Harvardo u-to leidykla 1957 metais išleido. Sakė, čia "įspūdinga monografija" Rytų Europos praistorės nuo paskutinės ledų gadinės iki 1700 metų pirm Kr. Kaip lietuvi, dr. Gimbutienė, sako, turinti pui-

kią strateginę poziciją sunaudoti lenkų, rusų, vokiečių ir kitų rytų europiečių mokslo veikalus. Jos veikalas turys "pagrindinės svarbos praistorėi, ir patėikia duomenų spręsti indoeuropėnų atsiradimą" — iš kurių ir mūsų senieji protėviai kilę. Platesnę dr. Gimbutienės veikalo apžvalgą dr. Puzinas davė Lietuvius žurnale, gruodyje, 1957 m.

Antras straipsnelis pavaizduoja 1949 metais Vokietijos Bonoje įkurtą Baltijos Tyrimo Institutą, kurį sudaro po 12 profesorių iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Jis jau išleido 5 tomus *Commentationes Balticae* su žiupsniu mokslo straipsnių iš mūsų praistorės, istorijos ir visuomenės santykių. Kiekvienas Amerikos lietuvis atliktų gražią tautinę pareigą, sumokėdamas kasmet po \$5 ir tapdamas šio Instituto nariu rėmėju.

RICHARD R. RUMČIKAS

Lietuvis Aliejaus Išvežiotojas
3735 W. 59th ST. CHICAGO 29, ILL.

Pataria pirkti pas jį geriausią aliejų savo pečiams, furnisams ir įvairiems šildytuvams. Susidarykite reikalingas atsargas dabar, kad šalčių metu nebūtų rūpesčių. Jis parūpins pilną pečių ir furnisų aparnavimą. Būtinam reikalui esant — pristatome ir sekmadienį.

Telefonuokite šiandien:
LU dlow 2-7150

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR SINCLAIR GAZOLINAS

LYGINIMAS, DAZYMAS, TAISOMI IR REGULIUOJAMI (TUNE-UP) MOTORAI, STABDZIAI: KEIČIAMOS DALYS IR T. T.

Darbas atliekamas patyrusių mechanikų. Dirbtuvė atidaryta nuo 8 val. ryto iki 6 val. vak. šeštad. iki 12 val. diena, sekmad. uždaryta.

1934 W. 59th Street Tel.: GRovehill 6-9136
M. ŽESAS

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūkies stako lentų ir namams materiolų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
8039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

RUOŠIAME KELIONES PO VISĄ PASAULI

Lėktuvais, garlaiviais ir busais vežame ekskursijas į Europą, Rusiją, Afriką, Pietų Ameriką, Kanadą ir kitus kraštus pigiomis kainomis. Tiksliai žinias, siunčiame palydovus. Kreipkitės laišku arba žodžiu į Chicagoje vienintelę lietuvių kelionių agentūrą

WIDE WORLD TOURS, INC.

EVERGREEN PLAZA (95th and S. Western Ave.)

Phone: GA 2-0640 — Walter Rask-Rasčasukas

Mes mokame Aukštą Dividendą

MIDLAND
Savings and Loan Association

PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

SKAITYKITE NAUJIENAS

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 3, 1959

susikelti kojas ant stalo, net tuo atveju, jei esi tik įstaigos tarnautojas, o ne pats bosas".

Profesorius sako, kad žmogus yra niekas kita, kaip skysčių pripiltas maišelis, kuris didesnę laiko dalį klakso pamestas kėdėje, kurioje visos bėdos ir prasideda...

Visa sveikatos paslaptis esanti taip gyventi, kad tie skysčiai maišelyje visą laiką judėtų, tuo tarpu kai žmonių užsiėmimas, televizijos žiūrėjimas, automobilių važiavimas, valgymas, įstaigoje ilgas valandas sėdėjimas tų skysčių judėjimą sulauko. Sėdėjimas galės būti nemažiau pavojingas, kaip liūtų medžiojimas Afrikos raistuose.

Ilgesnį laiką sėdint vietoje, pasak dr. Morehouse, kraujas ir kitokie skysčiai susirenka apatinuose kūno kraštutiniuose. To pasekme yra sutinusios kojos, fatiga, mieguistumas, alpimas, širdies trombozė ir pan. Leidėms (motorims) ilgas sėdėjimas esąs dar pavojingesnis, kadangi jos dažnai yra susivaržiusios specialiais korsetais. Žymiai dalis nuopolių priskiriama ilgam sėdėjimui, kas sulėtina kraujo cirkuliaciją ir organizmo koordinaciją.

Daktaro patarimas, stengtis kuo daugiau judėti, net sėdint kėdėje neužmiršti, kad esi gyvas.

Meksikos maistas — nuo vėžio vaistas

Tortillas kaip priemonė prieš Strontium 90

Tyrinėjimai apie radioaktyvius kritulius naujaisiu laiku pranešė džiuginantį patyrimą.

Dr. Carlos Graef Fernandez, Meksikos universiteto mokslų fakulteto galva, praneša atradimą, kuris, jei jau ne ką kita, tai bent žymiai padės išpopu-

CHICAGO ŠVARIASIAUSI IR
MODERNISKIAUSIAUSI DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

STANKUS Construction Co.

Atlieka statybos planavimo darbus gyvenamųjų ir prekybos pastatų.

Jūsų pasirinkimui turime virš 300 standartinių projektų.
Ofiso ir namų telefonas:

Prospect 8-2013
7403 So. Western Ave.
CHICAGO 36, ILL.

IŠ TOLI AR IŠ ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituanica Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

tiękalą "tortilla".

Pasak Dr. Fernandez, meksikiečiai mažiausiai yra apsikrėtę strotium 90 krituliais, nei visos kitos tautos, kadangi meksikiečiai daugiau nei kas kitas valgo savo tautinį valgi *tortillas*.

Tartilla yra kukurūzų (kornų, maize) miltų tešlos ragaišiai, pagaminti iš kietų indėniškų kornų (kukurūzų), kurie suminkštinami kalkių preparatais (lime). Tatai suteikia tortilla maistui aukštą kalkių kiekį, o kalkės kaip ir strontium 90 mėgsta nusėsti žmogaus kauluose, o kur daugiau nusėsta kalkių, ten mažiau beįtampa strontium ir dėlto meksikiečiai šiuo metu yra tauta, ko mažiausiai tepalies-ta vėžio ligų ir panašių mūsų amžiaus pavojų.

Kadangi tortilla yra sudėtinė dalis kitokių meksikoniškų valgių, kaip tai *enchiladas*, *tacos* ir *tostados* ir ypatingai *tamales*, tai tortillai numatoma pelninga ateitis.

Keista, bet faktas

Alkoholikės karvės

Praeitame šimtmetyje, Amerikos didmiesčiams beaugant, miestų gyventojams pienu ap rūpinti, pienininkai laikydavo ten pat priemiesčiuose karves. Pienininkai patyrė, kad gerai išbadėjusios karvės ėda brogą nuo alaus ar degtinės virimo, tad prie kiekvieno bravoro ir distilerijos buvo įsteigti karvių tvartai, kurios gyvybę vilkdavo gromuliuodamos alkoholiu persunktą tešlą. New Yorke 1835 m. prie viskės ir alaus bravorų buvo išlaikoma 18,000 karvių, kurios ištvėrdavo gyvos neilgiau kaip 9 mėnesius. Jų nešvarus pienas, atsiduodas mėšlu ir alum, surūgdavo ir nuo jo vaikų mirtingumas pakilo nuo 32 iki 50 nuošimčių. Tik reformatoriams pakėlus didelį triukšmą ir išleidus svaros įstatymus ir į miestus pradėjus pristatyti pienu iš farmų, mirtingumas sumažėjo ir girtų karvių pienas baigėsi.

Dabar irgi bravorų broga tevertojama gyvuliams maitinti, bet ji pirma išdžiovinama ir nualkolinama.

Allyga, kulia vėlia uiziuotis

A. Vilainio-Sidlausko redaguota "Istorinės Lietuvos albumas" norisi ne tik pačiam turėti, bet ir kitam parodyti. Ypatingai svetimtaučiai, neturėjusiam progų nuodugnai susipažinti su Lietuvos istorija. Nes, iš tikrųjų, aš nebežinau jokios kitos knygos, kuri taip vaizdžiai ir taip įtaigojančiai bylotų turtinę lietuvų tautos praeitį, pilną didybės ir kartu tragikos.

Prieš mane didelis, kietais bordo spalvos viršeliais, 268 numeruotų puslapių leidinys, kuriame telpa 181, Lietuvos praeitį, istorinius asmenis ir architektūros paminklus liečiantis, paveikslas. Leidinio pradžioje išsamus, visus 7 puslapius užimančias redaktoriaus straipsnis "Trumpas žvilgsnis į Lietuvos praeitį". Straipsnis parašytas beveik moksliniu tikslumu, tačiau lengva, visiems suprantama ir populiaria kalba. Kita tiek puslapių paskirta angliškajam straipsnio vertimui.

Toliau prasideda paveikslų galerija, padalinta į 7 skyrius. Iš eilės skyriai: 1 — Mitologinė legendarinė Lietuva; 2 — Galybė viršūnėje, 1240—1430; 3 — Lietuvos valstybė vėsenųjų šimtmečių bėgyje, 1430—1794; 4 — Sukilimai — valstybės atstatymo viltys, 1794—1863; 5 — Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos pilys; 6 — Religiniai architektūros paminklai ir 7 — Senieji kultūros židiniai ir didikų rezidencijų rūmai.

Žymūs paveikslų dalis, tai žinomų tapytojų, vaizdvausių Lietuvos praeitį, kūriniai: Andrioli, Mateikos, Grotgerio, Stykos, Vienožinskio, Valeškos, Varno, Palaimos, Mackevičiaus, Galdiko ir kt. Paveikslų nuotraukos atliktos puikiai. Spaudos darbas švarus. Ties kiekvienu paveikslu telpa trumpi lietuvų ir anglų kalbomis paaiškinimai.

Tolimesnieji puslapiai paskirti "Pastaboms prie įdėtųjų paveikslų". Minėtosios pastabos taip pat parašytos lietuvių ir anglų kalbomis. Kai kurios gana ilgos, nusakančios

ne tik paveikslų pobūdį, bet taip pat paaiškinančios jame vaizduojamas scenas, o kartais beveik moksliniu tikslumu aprašančios su tomis scenomis susijusius istorinius įvykius.

Leidinio galę — redaktoriaus padėkos žodis visiems, kurie talkininkavo knygos paruošimui, spaudos šaltinių nurodymas, negausių klaidų atitaisyimas, turinys ir, pagaliau, nemažas (daugiau, negu 3 puslapių) prenumeratorių sąrašas.

Šio rašinėlio pradžioje aš paminėjau, kad "Istorinės Lietuvos albumas" norisi parodyti svetimiesiems. Žiūrėkite, kas mes esame. Stebėkitės mūsų praeitimi ir didybe. Bet man atrodo, kad Vilainis-Sidlauskas, ruošdamas šį imponantišką leidinį, visų pirma, galvoje turėjo Amerikoje augantį ir bręstantį lietuvių jaunimą. Jaunimą, kuris lanko angliškąsias mokyklas, kuris pasiekia kartais nemenko išsilavinimo, bet kuris apie Lietuvos praeitį nežino labai mažai.

Kad ir geriausias Lietuvos istorijos vadovėlis negalės duoti tiek jaunimui, kiek gali šis albumas. O kad jaunimas juo žavisi, tuo aš pats įsitikinau, kai prieš keletą dienų apie 11 metų vaikištis, vos žvilgtelėjęs į kelis paveiksluotus puslapius, beveik reikalaute pareikalavo iš tėvo pinigų leidiniui įsigyti.

A. N.

"Istorinės Lietuvos albumas". Redaktorius: A. Vilainis-Sidlauskas; techniškinis redaktorius: Vytautas Buzikas. Išleido "Nemunas" 1959 metais.

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda

ZEMA KAINA

R. S E R E N A S

2047 W. 67th Pl. WAIlbrook 5-8063

GRADINSKAS

1960 METŲ TV APARATAI

išsimokėtina. — Priimam senus.

RADIJAI, FONOGRAFAI,

VOKIŠKI APARATAI.

PARDAVIMAS IR TAISYMAS.

J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.

FRontier 6-1998

Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

SOPHIE BARCUS

★

RADIJO VALANDA

Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki
penktadienio 10—11 val. ryto

Šeštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUSKOS: pirmad. 7 val. v.

Tel.: HEMlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

Viską tik "Naujienos" reikia.

Darbo, namo, buto reikia —

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

—SATURDAY, OCTOBER 3, 1959

Siuntiniai į Lietuvą

Mes turime sutartį su Inturistu
nuo 1947 metų ir plačiai žinomi
dėl puikaus patarnavimo.

MŪSŲ PATARNAVIMO MOKESTIS YRA
ŽEMIAUSIAS (NUO \$5.00 IKI \$10.00).

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 S. State Street
Chicago 4, Ill.
WAbash 2-9354

Jau dabar
laikas siųsti
dovanas
KALĖDOMS

Reikalaukite
mūsų naują
katalogą bei
muitų sąrašą.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Lietuvių grupinė meno paroda

Pirmoji Čiurlionio Galerijoje rudeninio sezono meno paroda atidaroma spalio 24 d. Dalyvauja šeši lietuviai dailininkai: trys tapytojai ir trys skulptoriai — keramikai. Bronius Murinas, akvarelistas išstato 20 savo vėliausių kūrinių, taip pat dail. Jadvyga Dobkevičiūtė-Paukštienė, tapytoja ir bendrinio braižo darbe žinoma platesnei visuomenei duos 20 kūrinių. Dail. Povilas Kaupas, tapytojas, parodose retai besirodęs patieks 10 kūrinių. Jis nemažai dirbęs ir scenos dekoravimo srityje. Skulptoriai, Eleonora Lukšaitė-Marčiulionienė, baigusi Kauno Meno mokyklą, vėliau studijavusi Čekoslovakijoje, 1937 m. apdovanota garbės atžymėjimu už savo keramikos darbus Paryžiaus Pasaulinėje parodoje. Freiburge vadovavo keramikos klasei Taik. Dailės institute. Aleksandras Marčiulionis, taip pat baigęs Kauno Meno mokyklą, mokėsi užsienyje. 1946—49 m. buvo skulptūros skyriaus vedėjas Taik. Dailės institute Vokietijoje. Dalyvavo visoje eilėje meno parodų Lietuvoje ir užsienyje. 1956 m. iš Australijos persikėlė į JAV. Stiprus skulptūros formose, kurias savitą barokinį ekspresionistinį charakterį, ypač religinėse temose. Balyš Milaknis studijavo Vilniuje, Dailės akademijoje ir studijas baigęs Stuttgarte, taip pat Freiburge, gavo skulptoriaus diplomą. Pastarieji Trys lipdybos meno kūrėjai yra pasižymėję rimtais kūriniais.

Vėliau teks pakalbėti apie jų kūrybą paskirai. Mūsų visuomenė turės progos iš arčiau susipažinti su Chicagos menininkais, išskyrus B. Milaknį, kuris taip pat iš Australijos persikėlęs į JAV, Chicagoje neilgai buvęs, gavo tarnybą Washington, D. C.

Dail. J. Pautienius — "Ruduo"

Tapytojo Juozo Pautieniaus meno paroda šiandien atidaroma Almus Galerijoje, 77 Steamboat Rd. Great Neck, N. Y. ir tęsis ligi spalio 18 d. Šią galeriją valdo lietuvis A. Šalčius ir Dr. Lawrence. Rudens sezono galerija pradeda dail. J. Pautieniaus paroda su 25 naujais kūrinių, įskaitant ir tuos darbus, kurie praėjusią vasarą buvo išstatyti Omahos Joslyn muziejuje. Almus galerija turi daug amerikiečių lankytojų, bet ir lietuviai atsilanko, nes seniau lietuviai dailininkai čia ruošdavo savo parodas, ši galerija yra ruošusi parodas ne eiliniams dailininkams.

— G-ris

Dail. A. Rūkštelės meno darbų paroda Bostone praėjo su dideliu pasisekimu. Meno mėgėjai įsigijo 8 darbus. Be to, dailininkas gavo ir kelis užsakymus.

A. Rūkštelė projektuoja savų darbų parodą Kanadoje — Toronte ir Montrealyje. Jos turėtų įvykti šiemet prieš Kalėdas.

J. P.-s.

Dail. Jadvyga Paukštienė paskutiniiais keliais metais dėstė Lituanistinėje mokykloje, tuo pačiu kartu sukūrė meno kūrinių.

Jono Rimšos kūriniai: "Margot" ir "Cuscuenos" įreminti ir pakabinti Čiurlionio Galerijoje.

Sao Paulo bienalė neturi veido

Šią savaitę Sao Paulo (Brazilijoje) buvo atidaryta 5-toji tarptautinio meno bienalė. 4,500 eksponatų rinkinys nusitęsęs keturias mylias žiūrų ne tik nuo kojų nuvaro, bet ir galvą apsuka. 45 valstybės prisiuntė geriausius savo meno kūrinius. Apie 90%, kas ten

Dail. Br. Murinas — KOPOSE (Akvarelė)

Dailininkas Bronius Murinas, žymus akvarelistas.

yra rodoma, galima būtų sunaikinti — niekas jų nepasigestų, išskyrus dailininkus, sako meno kritikė Aline B. Saarinen New York Times. Daugumą eksponatų sudaro visokios rūšies abstraktizmas ir kolažas — skudurai, gelžgaliai bei riebiai nuteptas audeklas.

Jei tikėti korespondentės žodžiais, išskyrus keletą tikrai gerų, k. a. anglų skulptorės Barbara Hepworth bronzos skulptūra, už kurią laimėjo didžiąją premiją, realistinių kūrinių, kitkas tik konfliktas tarp abstraktinių formų ir meno — problemų. Žiaurumo ir biauromo kulto garbinimas ir populiarinimas mene didėja. Tikrai didelio meno, koks buvo seniau, šioje bienalėje nėra. Kiekviena tauta turėjo parodyti savo veidą mene. Juk per meną, sako, pažinsi tautos kultūrą. Matyti, kad kiekvienos tautos dailininkas norėjo duoti patį geriausį, o rezultate gavosi beveidis vaizdas, nieko nepasakęs apie savo tautos kultūrą, apie naujus žmones. Gaunasi tarptautinio formalistinio nublukusio meno įspūdis. Viena mokykla, vienas "naujojo meno" stilius.

Italijos dailininkai užtrina savo garbingą meno kultūros praeitį. Jie už vis blogiausia pasirodo, kaip žiaurumo ir biauromo kulto šalininkai post — dada ir t. t. mėgėjai. JAV pasirodymu tenka nusivilti. Japonai "klaidų nedaro", todėl ir tarptautinėje parodoje pasirodo, kas jie yra.

Kas dirba — duonos neprašo; kas skaito — "N-nas" išsirašo.

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 3, 1959

KULTŪROS KRONIKA

Nadas Rastenis Pasaulio Poezijos žurnale. Leidinyje, pavadintame "1959 Who's Who" in "World Poetry Day magazine", tos organizacijos direktorių tarpe pažymėti ir du lietuviai: Nadas Rastenis ir Aldona Irena Nasvytis.

Apie Rastenį pasakyta: Nadas Rastenis, mūsų lietuvis kodirektorius, yra advokatas. Gimęs Stagalėnuose, Lietuvoje, "užaugo" Rusijoje, bet buvo "sucivilizuotas" Anglijoje, kaip jis juokaudamas sako, ir Bostono universitete. Jis yra Ohio ir Marylando advokatų sąjungos (Bar) narys, buvo 4 metams išrinktas į Marylando legislatūrą, praktikuoja Baltimorėje. Tarnavo U. S. Armijoje WW 1. Rašo labai gerą poeziją kaip angliškai taip lietuviškai.

Apie Nasvytę parašyta: Aldona Irena Natvytis yra kita mūsų lietuvių direktorė, poetė; gyvenanti Kalifornijoje. Tikimės apie ją turėti daugiau faktų kitame žurnalo numeryje.

Nadas Rastenis 15-TA SPALIO — PASAULIO POEZIJOS DIENA

Apie 1924 metus kilo Amerikoje poetiška mintis žymėti vieną dieną per metus kaip POEZIJOS DIENĄ. Iš pradžių ta diena buvo minima ne vienu laiku, bet 1950 metais buvo minima Amerikos 30 valstybėse 15 spalio, ir dabar ta diena yra skiriama kaip poezijos diena.

Šių metų poezijos diena, spalio 15, atžymėjimui direktorė yra Mary O'Connor, gyvenanti Filadelfijoje, su daug nuo įvairių kraštų bei tautų kodirektoriais, kurių tarpe nuo lietuvių yra Nadas Rastenis ir Aldona Irena Nasvytė.

Tos dienos minėjimo garbės rėmėjais yra Dr. Vincent Norman Peale, kardinolas Spellman, rabinas A. Steinbach ir daug kitų garsių asmenų.

Ta diena bus minima spaudoje ir poetų rateliuose.

Tai dienai atžymėti poetė Mary O'Connor parašė, o Nadas Rastenis išvertė, sekamą himną: Viena širdis — vienas pasaulis (One Heart — One World) Nėra priešystės širdyse — Nežiūrint kur kas gimė — Kurių poezijos dvasia Apjuosia visą žemę.

DR. V. TERCIJONAS

Antras Amerikos lietuvių gydytojų suvažiavimas

Š. m. rugsėjo 6 ir 7 dd. Cleveland, Ohio, įvyko Antras Amerikos lietuvių gydytojų ir dantų gydytojų suvažiavimas, kurį sušaukė A. L. Gydytojų Sąjunga. Jame dalyvavo 98 gydytojai ir dantų gydytojai, kurie atstovavo 5 gydytojų draugijas šiose valstijose: Illinois — būstinė Chicago, Ohio — Cleveland, New Yorko Lietuvių Gydytojų Draugija, Michigan — būstinė Detroit, Kanados gydytojus — būstinė Toronto, Ont. Iš New Yorko ir jo apylinkių dalyvavo 7 gydytojai: V. Avizonis, I. Giedrikienė, B. Jankauskas, V. Kanauka, P. Kusa, B. Matulionis, V. Tercijonas.

Suvažiavimo atidarymas įvyko sekmadienį rugsėjo 6 d. 3 val. Sheraton — Cleveland Hotel; prasidėjo Amerikos ir Lietuvos himnais. Sveikinimo kalbą pasakė Dr. H. Brazaitis, Ohio L. G. Dr-jos pirmininkas, po jo Dr. A. Montvidas, Amerikos L. G. Sąjungos pirmininkas, pradėjo suvažiavimą atirymo kalba ir pagerbė mirusius atsistojimu.

Suvažiavimo programą paruošė Sąjungos Centro Valdyba ir joį žymiausia vietą užėmė pranešimai apie džiova ir vėžį. Visuomeninėm temom skirti du pranešimai. Moderatorius buvo Dr. J. Valaitis; sekretoriai: Dr. V. Tercijonas, Dr. K. Ambrozaitis ir Dr. F. V. Kaunas.

Sekmadienį buvo padaryti šie pranešimai: Dr. K. Vyšniauskas: "Tuberkuliozė šiandien", kur nušvietė dabartinius džiovos gydymo būdus; gydymas ligoninėse mažėja, o plinta dispanseriai. Lietuvoje džiovos problema nepranykus, o vaistų trūksta. Dr. A. Narbuto pranešimas (vienintėlis anglų kalba) apie kortikosteroidus ir tuberkuliozės gydymą yra kontroversinė tema, nes prie vienodos nuomonės apie džiovos gydymą tais vaistais neprieita. Dr. K. Ambrozaitis: "Izotopai diagnostikoje ir gydyme", kur padarė apžvalgą apie gydymą įvairiais izotopais: ir kokių ligų atvejais tie izotopai vartotini. Dr. E. Ringus darė pranešimą: "Rentgeno ir Radium terapijos pažanga", supažindino su naujais rentgeno gydymo aparatais, kobalto bomba, cezium ir padarė išvadą, kad radioterapija vėžio gydymui taikoma ten, kur chirurgija pavėluota. Į Dr. Kauno paklausimą, kodėl ekzema negydoma radiumu pagalba, prelegentas Ringus atsakė: turint steroidus ir kitus gydymo būdus, radium terapijai nėra vietos, nes ji sukelia vėžį. Dr. J. Stankaitis, savo pranešime kalbėjo apie poklimakterinių kiaušidžių funkcijas.

Po pertraukos tą pat vakarą

11 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 3, 1959

įvyko Amerikos Liet. Gydytojų Sąjungos atstovų suvažiavimo posėdis, kuriame buvo nušviesta Sąjungos ir jos skyrių: atskirų draugijų veikla. Dr. A. Montvidas, pirmininkas, pranešė apie Sąjungos Centro Valdybos veiklą, Dr. V. Tauras, sekretorius ir izdininkas perskaitė protokolą ir davė apyskaitą, kiek yra Sąjungos kasoj pinigų. Apie Chicago skyriaus veiklą kalbėjo Dr. Budrys; šiuo metu skyrius turi 105 narius, daro mėnesinius susirinkimus su moksliniais pranešimais ir bendrai pasižymi aktyvumu. Apie New Yorko L. Gydytojų Draugiją kalbėjo Dr. V. Tercijonas. Draugija turi 31 narį, nors New Yorko apylinkėje gyvena virš 50 lietuvių gydytojų, bet dėl didelių atstumų kiti nesiėmė į Draugiją ir nelanko posėdžių. Kasmet vyksta vienas arba du visuotiniai susirinkimai su pranešimais; į posėdžius atsilanko apie pusė narių. Vasarą daromas piknikas — gegužinė, į kurią atvyksta gydytojai ir dantų gydytojai su savo šeimomis ir jų kvietimais svečiais. Paskutinę žiemą šeimų suartinimo tikslu buvo padarytas banketas su vakariene. Draugija dalyvauja Balforo rinkliavoje kaip atskiras Gydytojų Postas ir dalį surinktų pinigų (trečdalį visos sumos) gali paskirti savo parinktiems kandidatams, dažniausiai nedarbingiems ar sergantiems gydytojams. Gydytojų Postas paprastai surenka nuo 600 iki 900 dolerių.

Dr. Brazaitis pranešė apie Ohio Lietuvių Gydytojų Draugiją, kuri turi apie 50 narių. Draugija du metu iš eilės paskyrė premiją 1.000 dolerių lietuvių meno ir kultūros laimėjimams atžymėti ir ateity nori tokias premijas kartoti.

Dr. Majauskas pranešė apie Michigan Lietuvių Gydytojų Draugiją (būstinė Detroit), kuri turi 17 aktyvių narių ir veikia jau vieni metai.

Kanados atstovas apibūdino Toronto (Ontario) Lietuvių Gydytojų Draugiją, kuri įsteigta neseniai. Viso Kanadoje yra apie 28 lietuvių gydytojai. Buvo išvardintos įvairios

komisijos ir jų sąstatai: Garbės narių — Stankaitis, leidinių — Matulionis, Tercijonas, Savitarpinės Pagalbos — Budrys, Nominacijų Komisija, Kultūros Fondas. Buvo nutarta remti 1.000 dolerių Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis" išleidimą ir instrumentaciją.

Pirmadienį, rugsėjo 7 d. 10 val. ryte suvažiavimo dalyviai aplankė Dr. J. Basanavičiaus ir Dr. V. Kudirkos paminklus ir padėjo vainikus prie jų paminklų lietuvių darželyje. Clevelando Tarptautiniam parke yra 24 tautų darželiai; lietuvių darželis yra vienas iš gražiausių ir jo įrengimas kainavo 84.000 dolerių. Prie Dr. Basanavičiaus paminklo Dr. B. Matulionis pasakė tokią kalbą.

"Gerbiamosios Ponios, gerbiamieji Kolegos — Gydytojai! Karo audros ir raudonosios Rusijos agresija prieš Lietuvą mus išblaškė iš Tėvynės. Didžiųjų okeanų platybės mus skiria nuo mūsų gimtojo krašto. Jau 15 metų suėjo, kai Lietuvą matome tik sapne. Tik mūsų pilnos ilgesio mintys kasdieną skrenda į tolimą, maskolio okupanto pavergtą, Tėvynę Lietuvą; ir ten toli, toli mūsų mintys klaidžioja Nemuno, Neries, Šešupės, Dubysos pakrantėmis, jieško mūsų vaikystės sodybių, jieško artimųjų, o jų neradusios — keliauja į tolimą Sibirą, į Vorkutą, į Krasnojarską, Altajų, Ir-

kutską, iki pačios Kamčatkos ir Madagano. Į tas beribio vargo ir kančių vietas, į vergų stovyklas, tūkstančių mylių keliai nuo Lietuvos iki šiaurės, iki Tolimųjų Rytų, aplaistyti šimtų tūkstančių mūsų tėvų, brolių ir seserų ašaromis ir krauju, nusėti žuvusiųjų ir nukankintųjų kaulais.

Lietuvių Tautą apgaubė tamsūs debsys. Aplink juoda naktis. Kiekvieną iš mūsų slepia sunki mintis — kas bus? Ar ištersime? Kur aušros spindulys? Mūsų Tautos Himnas atsako: "Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia".

Čia prieš mus stovi 2 didieji mūsų tautos švyturiai — dr. V. Kudirka ir dr. J. Basanavičius. Tai mūsų tautos atgimimo pranašai. Kudirka — mūsų Tautos Himno kūrėjas. Dr. Basanavičius ir dr. Kudirka mūsų kankinamos tautos šviesieji didvyriai, nepailstami kovotojai už jos laisvę. Dėdami prie jų paminklo gėles, norime ne tik juos pagerbti, bet ir mes patys norime pasisemti dvasinės stiprybės, kad galėtume būti jų verti ainiai. Dr. Basanavičiaus ir dr. Kudirkos laiku Lietuvą irgi dengė tamsūs debesys. Anuomet, kaip ir šiandien, maskoliai trypė, persekiojo, kankino lietuvių tautą. Spaudos draudimas, Kra-

(Tęsinsys 12-uo pusl.)

"Naujienos" bolševikams yra rakštis jų šlovėje!

MOVING **PERKRAUSTYMAS** **MOVING**
APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
 IS TOLI IR ARTI
(Nauji dideli traktai - Naujaisi kraustymo trankiai)
(Ilgu metų patyrimas - Pigus ir sąžiningas patarnavimas)
JUOZAS NAUJOKAITIS
 2022 W. 69th Chicago 36, Ill. Tel. Wabbrook 5-9209

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!
 Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šilap ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išituks, neturėsite jokių nemalonumų.
 "Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY & McKAY, Inc.
 222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
 Telefonas: CENTRAL 6-5208
 Generaliai Agentai Šių Kompanijų:
 COLUMBIA INSURANCE COMPANY
 PEARL ASSURANCE COMPANY
 LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
 MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
 MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
 AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
 MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ
 UKRAINĄ, LIETUVĄ, BALTGUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, IR KITAS RESPUBLIKAS.
 Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitu mūsų firmos patarnavimu.
GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.
 135 WEST 14th STREET
 NEW YORK 11, N. Y.
 Tel.: CHelsea 3-2583
 Licensed by USSR
MŪSŲ SKYRIAI
 Tik vyriausioji įstaiga atdara kasdien nuo 9-6; Sekmadieniais nuo 9-4.
 141 Second Avenue NEW YORK CITY Tel. GRamercy 5-7430
 39 Raymond Plaza W. NEWARK, N. J. Tel. MArket 2-2877
 332 Fillmore Ave. BUFFALO 6, N. Y. Tel. MOhawk 2674
 132 Franklin Ave. HARTFORD, CONN. Tel. CHapel 6-4724
 11339 Jos. Campau DETROIT 12, MICH. Tel. TOWnsend 9-3980
 900 Literary Road CLEVELAND 13, OHIO Tel. TOWer 1-1461
 632 W. Girard Ave. PHILADELPHIA 23, PA. Tel. WALnut 5-8878
 Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adre satą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Įstaigose yra pirmos rūšies didelis pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

(Tęsinys iš 11 pusl.)

žių skerdynės, išlaisvinti kaimais trėmimas į Sibirą ir kitas tolimas Rusijos vietas tada kankino Lietuvą. Atėjo dr. Basanavičius ir dr. Kudirkas ir pašaukė lietuvių tautą stoti į nelygią kovą su pavergėjais. Sužadė lietuvių tautai Kudirkos varpas: Kelkite, Kelkite, Kelkite... Tauta atbudo, tauta stoji į ilgą ir sunkią kovą ir tą kovą laimėjo. Tauta išsilaisvino iš maskolių ir kitų engėjų šimtmečius trukusios vergijos. Laisvės kova buvo laimėta pasišventimu ir didelėmis aukomis.

Šią valandą prisiminkime dr. Kudirkos ir dr. Basanavičiaus gyvenimą. Visas jų gyvenimas — besąlyginis pasišventimas savo tautai; viso jų gyvenimo darbas — nenutrūkstanti, neatlaidi kova už savo tautos teises. Nei medžiaginiai nedatekliai, nei ligos, nei žandarų persekiojimai ir kalėjimai niekad jų nepalaužė kovoje už Lietuvos išsilaisvinimą.

Ir štai šiandien, kai mūsų tautą vėl apgaubė tamsūs neviltingos debesys, kai Lietuvos okupantas — maskolius planingai vykdo mūsų tautos naikinimą, kai mūsų tauta rusinama, tūkstančių tūkstančiais gabenama iš savo tėvų žemės į tolimuosius Azijos plotus, o viduje — sumaišoma, sujaukiama su šimtais tūkstančių atgabendų svetimų atėjūnų — maskolių, Azijos mongolų ir kitokių, mes lietuviai savo tarpe nebeturime mūsų tautos didžiųjų kovotojų, laisvės pranašų, nebeturime nei Basanavičiaus, nei Kudirkos. Taip, jų nebėra. Bet liko jų amžinas testamentas kiekvienam iš mūsų: gyventi savo tautai, dirbti ir aukotis savo gimtajai tėvynei. Dr. Basanavičiaus ir dr. Kudirkos gyvenimas ir darbai buvo giliai prasmingi, nes jie gyveno ir dirbo vieni vienam aukščiausiam tikslui — savo tautos laisvei. Šiandien stovėdami prie judviejų paminklų, pažvelkime patys į save ir pažiūrėkime, ar mes einame Basanavičiaus ir Kudirkos keliais; ar prideramai grąžiname savo skolas tautai, iš kurios esame kilę, kuri mus išugdė? Ar kartais neiškrypstame iš garbingo savo tautai pareigų kelio dėl sotaus ir patogaus vegetavimo?

Netekę tėvynės, būdami atskirti nuo savo tautos kamieno, bijome, kad kaip medžio nukirsta šaka, nemirtumėm dvasiniai, kad mūsų šeimos nenutautėtų. Jieškome stebuklingo recepto, kad mus pačius ir mūsų šeimas apsaugotų, bet jo vis dar nerandame. O tasai stebuklingas receptas vis dėl to yra. Štai jis — pažvelkime tik į Basanavičių ir Kudirką, prie kurių paminklų dabar stovime. Bet tasai receptas turi būti ir kiekvieno mūsų širdyje, mūsų sąžinėje. Jeigu ten jo nerasime, veltui veltui vartysime spaudos lapus, jieškodami recepto, kaip išlikti lietuviams. (Atsiminkime: nėra

dviejų kelių, kuriais žmogus savo gyvenimą praeitų. Arba garbingas, bet dažnai nelengvas pareigos kelias, arba gyvenimas dėl sotaus ir patogaus būvio, kurį lydi dvasinis vegetavimas ir moralinis skurdas. Pavergta tauta reikalinga kovotojų, bet ne dvasios nykštukų.

Gražu, kad mūsų suvažiavimo vadovybė mus visus surinko prie mūsų tautos atgimimo didžiųjų kovotojų paminklų. Tai prasmingiausias mūsų suvažiavimo momentas. Norėtumėsi palinkėti, kad ir ateityje kiekvienas mūsų lietuvių gydytojų suvažiavimas turėtų dvasinio susikaupimo momentą, kuris stiprintų mūsų kovos jėgas už tautos laisvę.

Išsiskirstydami ir palikdami šią brangią vietą, pagalvokime, kad Kudirkos Varpas ir šiandien, lygiai kaip anais carų despotijos laikais, tebegauzdžia: Kelkite Kelkite, Kelkite... šaukdamas mus į kovą. Tegul šis laisvės varpo gaudimas "Kelkite, Kelkite, Kelkite..." skamba mūsų ausyse tol, kol Lietuvai neišauš laisvės diena.

Pirmadienį po pietų buvo tęsiamas posėdis: Dr. V. Kanauka paskaitoje "Šių dienų vėžio chirurgija" supažindino su vėžio chirurginio gydymo naujais būdais. Toliau sekė: Dr. J. Valaičio pranešimas "Ankstyva vėžio pataloginė diagnozė". Dr. D. Degesys "Krūčių vėžys praktikoje ir teorijoje"; Dr. A. Narbutas — "Atipiškos chromogeninės džiotos bakterijos". Dr. G. Baluko pranešimas — "Gimdos kaklelio vėžys". Po tų pranešimų buvo paklausimai ir trumpos diskusijos. Po pertraukos buvo du pranešimai visuomeninėm temom: Dr. S. Biežis kalbėjo apie Amerikos lietuvių gydytojus senos kartos, nušvietę Valparaiso universiteto reikšmę lietuvių inteligentų ir gydytojų paruošime, apie Amerikos lietuvių Gydytojų Draugiją, įsteigtą 1912 metais, apie jos leistą laikraštį "Gydytojas", skirtą sveikatos reikalams, kurs ėjo apie 3 metus 1921-24 metais; jį redagavo Dr. A. Montvidas. Apie Lietuvai gelbėti Draugiją, kuri surinko 60,000 dolerių pinigais ir apie 50 tonų įvairių rūbų ir pasiuntė Lietuvos R. Kryžiui; jos pirmininkas buvo Dr. Biežis, sekretorius Dr. Graičiūnas ir jį veikė 1919-21 metais.

Dr. V. Tercijonas darė pranešimą apie Amerikos lietuvių gydytojus, atvykusius iš tremties po II pasaulinio karo ir jų visuomeninę veiklą bei lietuvių gydytojo pareigas savo tautos atžvilgiu. Nauji ateiviai praneša skaičiumi senos kartos gydytojus. Jo pranešimo išvados: 1. rusų genocidinė politika okupuotoj Lietuvoj turi skatinti mūsų dirbti ne tik Lietuvos išvadavimui, bet ir giliau pažvelgti į lietuvių išlaikymo problemą išeivijoje, ypač Amerikoje.

Dėmesio centre turi būt mūsų

su jaunimas tiek čia atvykęs, tiek čia gimęs. Tame lietuvių gelbėjimo darbe turėtų dalyvauti ir Amerikos lietuvių Gydytojų Sąjunga. 2. A. L. Gyd. Sąjunga turi stengtis pritraukti per vietines gydytojų draugijas kuo daugiau narių ir surinkti žinių — suregistruoti ir tuos, kurie dar neįstojo į Sąjungą. Taipgi kituose pasaulio kraštuose (P. Amerikoje, Australijoje, V. Europoje) lietuvių gydytojus reiktų apjungti į vietines draugijas. Tuomet būtų visai reali Laisvojo Pasaulio lietuvių Gydytojų Sąjunga. 3. Atsižvelgiant į palyginant nedidelį lietuvių gydytojų skaičių Amerikoje, santyky su bendru šio krašto lietuvių skaičiumi, Sąjunga turėtų raginti ir remti šio krašto lietuvių jaunimą, kad jis daugiau eitų medicinos mokslą ir rinktųsi gydytojų profesiją. 4. Sumanymas leisti neperiodinį medicinos žurnalą, metraštį arba biuletinį iki šiol nepradėtas vykdyti. Pradžiai siūloma išleisti atskirą knygą — Amerikos lietuvių Gyd. pirmo ir antro suvažiavimo darbus. 5. 1962 metais sueina 50 metų nuo Amerikos lietuvių Daktarų Draugijos įsteigimo, kuri laikui bėgant persiorganizavo į Amerikos lietuvių Gydytojų Sąjungą. Tos sukakties proga reiktų išleisti Draugijos istoriją ir tą sumanymą pradėti vykdyti dabar išrenkant Redakcinę Kolegiją. 6. A. L. G. Sąjunga turėtų paskirti premiją, jei kas parašys knygą tema: "Lietuvių nykimo priežastys Amerikoje" ir kokių priemonių reikia imtis kovoj su greitu masiniu nutautėjimu". Lietuvių knygos mažai skaitomos Amerikoje, todėl po diskusijų Dr. V. Avizoniui pasiūlius bu-

vo nutarta skirti 3 premijas už geriausius straipsnius įdėtus laikraščiuose apie lietuvių išlaikymą Amerikoje: pirma — \$250, antra — \$150 ir trečia — \$100. Premijos bus paskirtos ir išduotos sekantiam suvažiavime 1961 m. Sąjungos planams vykdyti siūloma sudaryti Leidinių Fondą, kuriam reiktų pradėti rinkti lėšas ir aukas, kad pasiektų sumą nors iki \$5,000.

Suvažiavimo dalyviai pareiškė pageidavimą, kad Am. L. Bendruomenė, kaip ir Balfas, įgytų teisę "non profit" organizacijos, kad jom duodamos aukos būtų atleistos nuo darbo pajamų mokesčio "income tax deductible". Dr. V. Avizoniui pasiūlius suvažiavimas pasiuntė prezidentui Eisenhower telegramą dėl Chruščiovo atvykimo į JAV.

A. L. G. Sąjungos nauja valdyba išrinkta tokia: Dr. A. Montvidas, pirmininkas; vicepirmininkai: Dr. S. Budrys, Dr. V. Tercijonas ir Dr. Vl. Ramanauskas; sekretorius — izdininkas — Dr. V. Tauras. Draugijos direktoriai: Dr. P. Zalatorius, Dr. V. Avizonis, Dr. Pacevičius, Dr. Majauskas ir Dr. Stankaitis.

Pasibaigus suvažiavimui įvyko šaunus banketas su koncertu, vakariene ir šokiais. Jame dalyvavo apie 150 asmenų — narių su šeimomis ir svečiais. Banketo nuotaika buvo labai jauki. Suvažiavimo šeiminkai buvo Clevelando gydytojai: Dr. Brazaitis, Dr. Degesys, Dr. Ramanauskas ir kiti ir Ponių Komitetas. Jie suvažiavimą pravedė labai vykusiai ir už tai jiems reikia pareikšti nuoširdžių padėką.

Sekantis suvažiavimas numatytas 1961 metais New Yorke.

1909 **STANDARD FEDERAL** 1959

Chicago stipriausioji įstaiga

Laiminga ateitis priklauso tiems, kurie taupo SAUGIAI dėl jos. Jau virš 50 metų sėkmingai tarnaujame lietuviams.

- Kodėl neskolinti iš Standard Federal, kurioje daug sutaupysite?

4%

DABAR MOKAME VISIEMS TAUPYTOJAMS

JUSTIN MACKIEWICH, President
JUSTIN MACKIEWICH JR., Manager
TURTAS \$70,000,000.00
ATSARGOS \$6,000,000.00

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

VALANDOS: Kasdien, įskaitant šešt. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Treč. visai neatidroma.